

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

EĞİTİM FAKÜLTELERİ MÜZİK EĞİTİMİ A.B.D.
DERS PROGRAMLARINDA YER ALAN OKUL ÇALGILARI
DERSİNİN MÜZİK ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİNE
DAYALI OLARAK İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Ahmet KOÇ

ANKARA

Mayıs-2011

**T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI**

**EĞİTİM FAKÜLTELERİ MÜZİK EĞİTİMİ A.B.D.
DERS PROGRAMLARINDA YER ALAN OKUL ÇALGILARI
DERSİNİN MÜZİK ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİNE
DAYALI OLARAK İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ahmet KOÇ

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Günay AKGÜN

ANKARA

Mayıs-2011

Eğitim Bilimleri Enstitüsü M¼d¼rl¼ę¼'ne

Ahmet KOÇ'a ait "Eğitim Fak¼lteleri M¼zik Eğitimi A.B.D. Ders Programlarında Yer Alan Okul Çalgıları Dersinin M¼zik Öğretmenlerinin Gör¼şlerine Dayalı Olarak İncelenmesi" adlı tez çalışması j¼rimiz tarafından M¼zik Eğitimi Anabilim Dalı'nda Y¼KSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Adı Soyadı

İmza

Başkan: Yrd. Doç. Dr. Mehmet şEREN

Üye: Yrd. Doç. M¼jdat G¼ROL

Üye: Yrd. Doç. Dr. G¼nay AKG¼N (Danışman)

ÖNSÖZ

Tezin hazırlanması sürecinde; tez konusunun belirlenmesi ve konu ile ilgili ayrıntıların tespit edilmesinde katkılarını benden esirgemeyen tez danışmanım Yrd. Doç. Dr. Günay AKGÜN'e, farklı görüş ve önerilerinden faydalandığım arkadaşım Mehmet Erhan YİĞİTER'e, anketimi büyük bir özveriyle yanıtlayan müzik öğretmenlerine teşekkürlerimi sunarım.

Ayrıca tez çalışmamın her aşamasında bana tam destek veren ve inanan değerli abim Hasan Hüseyin OYTAN'a özel teşekkürü bir borç bilirim.

Eğitim hayatım boyunca destekleriyle hep yanımda olan ve çalışmamın her aşaması ile heyecanlanan, mutlu olan ve gurur duyan anneme ve tüm aileme teşekkür ederim.

Ahmet KOÇ

ÖZET

Bu araştırma; eğitim fakülteleri müzik eğitimi anabilim dallarındaki ders programlarında yer alan okul çalgıları dersinin, ilk ve ortaöğretim kurumlarında görev yapan müzik öğretmenleri tarafından kullanılabilirlik düzeyinin belirlenmesi amacıyla yapılmaktadır. Araştırma konusuyla ilgili olarak literatür taranmış ve Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ilk ve orta öğretim kurumlarında görev yapan müzik öğretmenlerine anket uygulanmıştır.

Elde edilen bulgu ve sonuçlar değerlendirilerek; müzik öğretmenlerinin, okul çalgılarını müzik derslerinde daha verimli kullanabilmeleri için üniversite ders programlarında okul çalgıları dersiyle ilgili yapılması gereken düzenlemeler üzerinde durulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Müzik eğitimi, okul çalgıları, okul çalgıları dersi, öğretim programı

ABSTRACT

The purpose of this research is to determine the level of usability of the school instruments lesson's in the syllabuses at the education faculties music education departments by the music teachers working in the primary and secondary education institutions.

The literature about the research subject is examined and a questionnaire was administered to music teachers in primary and secondary educational institutions in the Ministry of Education.

By the evaluation of the obtained findings and results; focused on the regulations should be done on the university syllabus so that music teachers can use the school instruments more efficiently at the music lessons.

Key Words: education of music, school instruments, the lesson of school instrument, curriculum

İÇİNDEKİLER

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI.....	i
ÖN SÖZ.....	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT.....	iv
İÇİNDEKİLER DİZİNİ.....	v
TABLolar LİSTESİ.....	vii
KISALTMALAR LİSTESİ	x
1.GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu.....	4
1.2. Problem Cümlesi.....	5
1.3. Alt Problemler.....	5
1.4. Araştırmanın Amacı.....	5
1.5. Araştırmanın Önemi	6
1.6. Sınırlılıklar	6
1.7. Varsayımlar.....	6
1.8. İlgili Yayın ve Araştırmalar	7
2.KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	8
2.1. Okul Çalgıları Dersi Enstrumanlarının Tarihçeleri ve Özellikleri.....	8
2.1.1 Bağlama'nın Tarihçesi ve Özellikleri	8
2.1.2 Klasik Gitar'ın Tarihçesi ve Özellikleri.....	10

2.1.3 Mandolin'in Gitar'ın Tarihçesi ve Özellikleri	12
2.1.4 Blok Flüt'ün Gitar'ın Tarihçesi ve Özellikleri	12
2.2 Okul Çalgılarının Ders Programındaki Durumu.....	13
2.2.1 Okul Çalgıları I Dersinin İçeriği.....	13
2.2.2 Okul Çalgıları II Dersinin İçeriği.....	14
2.2.3 Okul Çalgıları III Dersinin İçeriği.....	15
3.YÖNTEM	17
3.1. Araştırma Modeli	17
3.2. Evren.....	17
3.3. Örneklem	17
3.4. Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi	18
4.BULGULAR ve YORUMLAR.....	19
4.1. Müzik Öğretmenlerinin Kişisel Özelliklerine Ait Bulgular	19
4.2. Örneklemi Oluşturan Müzik Öğretmenlerinin Okul Çalgıları Dersine İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular	27
5.SONUÇLAR ve ÖNERİLER	40
5.1. Sonuçlar	40
5.2. Öneriler	44
KAYNAKÇA.....	46
EKLER.....	48

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 3.3.1 Örnekleme Süreci	18
Tablo 4.1.1 Örnekleme Oluşturan Müzik Öğretmenlerinin En Son Bitirdikleri Öğretim Kurumu	19
Tablo 4.1.2 Örnekleme Giren Müzik Öğretmenlerinin Görev Yaptıkları Okullar	20
Tablo 4.1.3 Örnekleme Oluşturan Müzik Öğretmenlerinin Hizmet Süreleri	20
Tablo 4.1.4 Örnekleme Oluşturan Müzik Öğretmenlerinin Haftalık Ders Yükleri	21
Tablo 4.1.5.1 Müzik Öğretmenlerinin Eğitim Gördüğü Ana Çalgılar.....	22
Tablo 4.1.5.2 Müzik Öğretmenlerinin Eğitim Gördüğü Yan Çalgılar.....	23
Tablo 4.1.6 Müzik Öğretmenlerinin Kurs ve Seminerlere Katılım Durumları.....	24
Tablo 4.1.7 Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okullarda Müzik Dersliği Bulunma Durumları	25
Tablo 4.1.8.1 Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okullarda Bulunan Müzik Dersliğinin I. Kademe İçin Yeterlik Durumları	25
Tablo 4.1.8.2 Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okullarda Bulunan Müzik Dersliğinin II. Kademe İçin Yeterlik Durumları.....	26
Tablo 4.2.1 Müzik Öğretmenlerinin Üniversite Eğitimi Süresince Aldıkları Okul Çalgıları Derslerinin Öğretmenlik Mesleğiyle İlişkilendirilme Yeterliği.....	27
Tablo 4.2.2 Müzik Öğretmenlerinin Üniversite Eğitimi Süresince Aldıkları Okul Çalgıları Dersleri Öğretim Amaçlarının Belirginliği.....	28
Tablo 4.2.3 Müzik Öğretmenlerinin Üniversite Eğitimi Süresince Aldıkları Okul Çalgıları Dersleri Öğretim Amaçlarının Gerçekleşme Yeterliği	28
Tablo 4.2.4 Okul Çalgıları Derslerinin Müzik Öğretmenliği Görevinde Ders İçi Etkinlikleri Yürütmedeki Yeterliği.....	29

Tablo 4.2.5 Okul Çalgıları Derslerinin Haftalık Toplam Ders Saatlerinin Müzik Öğretmenliği Mesleğine Hazırlamadaki Yeterliği	30
Tablo 4.2.6 Okul Çalgıları Dersleri İçeriğinin Müzik Öğretmenliği Mesleğinde Kullanılabilirlik Bakımından Yeterliği	30
Tablo 4.2.7 Okul Çalgıları Derslerinin İçeriğinin Ders Dışı Müziksel Etkinliklere Katkı Sağlamadaki Yeterliği	31
Tablo 4.2.8 Okul Çalgıları Derslerinin Öğrencilerin Müziksel İşitme Yeteneklerini Geliştirme Açısından Yeterliği.....	32
Tablo 4.2.9 Okul Çalgıları Derslerinin Müzik Öğretmenliği Mesleğinde Öğrencilere Yönelik Müziksel Zevk Eğitimi Geliştirme Açısından Yeterliği	32
Tablo 4.2.10 Okul Çalgıları Derslerinin Müzik Öğretmenliği Mesleğinde Öğrencilere Müziğin Dayandığı Teorik Bilgileri Aktarmadaki Yeterliği	33
Tablo 4.2.11 Okul Çalgıları Derslerinde Öğretilen Staccato ve Legato Çalış Biçimlerini Müzik Öğretmenliği Mesleğinde Uygulayabilme Yeterliği	34
Tablo 4.2.12 Okul Çalgıları Derslerinde Öğretilen Piano, Forte v.b Nüansları Müzik Öğretmenliği Mesleğinde Uygulayabilme Yeterliği	35
Tablo 4.2.13 Okul Çalgıları Derslerinde Her Enstrüman İçin Oluşturulan Çalgı Repertuarlarının Müzik Öğretmenliği Mesleğindeki Yeterliliği	35
Tablo 4.2.14 Okul Çalgıları Derslerinin Müzik Öğretmenlerinin Mesleklerinde Karşılaştıkları Ses Sorunlarını Çözmedeki Yeterliliği.....	36
Tablo 4.2.15 Okul Çalgıları Derslerinin Müzik Öğretmenlerinin Mesleklerindeki Müzikalite ve Yorum Çalışmalarına Katkı Sağlamada Yeterliği.....	37

Tablo 4.2.16 Okul Çalgıları Derslerindeki Sınama Durumlarının Müzik Öğretmenliği Formasyonunun Değerlendirilmesi Açısından Yeterliği	38
Tablo 4.2.17 Okul Çalgıları Derslerinde Uygulanan Ölçme-Değerlendirme Yaklaşımının Müzik Öğretmenliği Mesleğinde Öğrencilere Uygulanan Ölçme-Değerlendirme Etkinliklerine Katkı Sağlamada Yeterliği.....	39

KISALTMALAR LİSTESİ

A.B.D: Anabilim Dalı

M.E.B: Milli Eğitim Bakanlığı

Y.Ö.K: Yüksek Öğretim Kurumu

1. GİRİŞ

“Biyo-kültürel ve sosyal” bir varlık olan insan, kendisini sürekli incelemesi bakımından evrende önemli bir yer edinmiştir. İnsanoğlu varoluşundan itibaren temel ihtiyaçlarını karşılamanın ötesinde anlama tutkusu ile bilgi üretmiş ve kendinde var olan yetenekleri geliştirerek kendinden sonraki nesle aktarma çabası içinde olmuştur. Toplumsallaşma süreci içinde olan insan, toplumsal bir varlık olduğunu ve olmaya devam edeceğini göstermek için, sürekli öğrenmiş ve öğretmiştir (Milli, 1999: 1).” Bu bağlamda da kültür kavramı ortaya çıkmıştır.

“Kültür, toplumların değer yargılarının, yaşayış biçiminin, düşünce tarzının, estetik duygularının, dininin, dilinin, ekonomik yapısının, sosyal hayatının ve daha pek çok farklı özelliklerinin toplamıdır. Tylor’a göre kültür, bir toplumun üyesi olarak, insanoğlunun öğrendiği (kazandığı) bilgi, sanat, gelenek-görenek ve benzeri yetenek, beceri ve alışkanlıkları içine alan karmaşık bir bütündür (Güvenç, 2003: 101).” Kültürlerine bağlı olarak her toplum, diğer toplumlardan farklılık göstererek gelişmekte ve böylece kuşaklar arası kültürel devamlılık sağlanmaktadır. Toplumlarla ilgili bilgilere, o toplumun kültürü incelenerek ulaşılabilmektedir.

Toplumsal kültürün temel öğelerinden birisi de sanattır. Sanat birey ve toplum yönünden önemli bir uğraş ve üretim alanıdır.

Sanatın önemli bir dalı da müziktir. “Müzik, duygu, düşünce, tasarım ve izlenimleri, belli durum, olgu ve olayları, belirli bir amaç ve yöntemle, belirli bir güzellik anlayışına göre işlenerek birleştirilmiş seslerle anlatan estetik bir bütündür (Uçan, 1994: 24) Edman, müzik hakkındaki görüşlerini şöyle dile getirmektedir: “İlk işitişte o kadar eksiksiz olarak doğal, daha yakından bakılınca son derece disiplinli ve ölçülü, hem batarcasına duyusal, hem soğuk bir biçimde zihinsel olan bu sanatın, hayatla toplum üzerindeki etkileri düşünüldüğünden de fazladır. Hem özgürlüğü, hem disiplini ile müzik, uygar bir toplumun ne olabileceğini gösteren bir örnektir” (Edman, 1977: 58)

İnsanlık tarihi boyunca müzik, insan yaşamında pek çok işlevi gerçekleştirmiştir. Müziğin işlevleri; “bireysel toplumsal, kültürel, ekonomik ve eğitimsel” olmak üzere beş kümede toplanabilir:

1. Müziğin bireysel işlevleri, bireyin dengeli ve doyumlu, sağlıklı ve başarılı, duyarlı ve mutlu olması için bilişsel, duyuşsal ve devinişsel yapıları üzerinde olumlu izler bırakan müziksel uyarılma ve tepkide bulunma biçimlerini kapsar.
2. Müziğin toplumsal işlevleri, bireyler, birey ile toplum, toplumsal kesimler ve toplumlar arası tanışma, anlaşma, kaynaşma, dayanışma, yaklaşma, işbirliği, birleşme ve bütünleşme sağlanmasında müziğin oynadığı rolleri kapsar.
3. Müziğin kültürel işlevleri, kültürü artırıcı, kültürel özellikleri taşıyıcı ve kuşaktan kuşağa aktarıcı, kültürler arası ilişkileri zenginleştirici müziksel birikim ve etkinlikleri kapsar.
4. Müziğin ekonomik işlevleri, sanatsal öz korunmakla birlikte müzik alanında giderek belirginleşen sunu-istem, üretim-dağıtım-tüketim ilişkilerinin ağır bastığı çalışma ve düzenlemeleri kapsar.
5. Müziğin eğitimsel işlevleri, bireysel, toplumsal, kültürel ve ekonomik işlevleri düzenli, sağlıklı, etkili, verimli ve yararlı olmasını sağlamaya yönelik müziksel öğrenme etkinliklerini ve bunlara ilişkin düzenlemeleri kapsar” (Uçan, 1994: 13).

Yukarıda sıralanan bu işlevler incelendiğinde müzik eğitiminin önemi de ortaya çıkmaktadır. Uçan(1997:21), müzik eğitimini şöyle açıklamaktadır: “Müzik eğitimi, insanlara müziksel davranış kazandırma ve insanların müziksel davranışlarını geliştirme sürecidir. Bu süreç her insanın kendi yaşantısı üzerine kuruludur, kendi yaşantısı üzerine odaklanır. Bunun yanı sıra belirli ilkelere dayalı olarak bilinçli, amaçlı ve düzenli yöntemli işler. Bu bakımdan müzik eğitimi bilinçli, amaçlı ve düzenli bir müziksel etkinliktir. Müzik eğitimi süreci, önceden düşünülerek tasarlanır, planlanarak uygulanır, uygulanarak gerçekleşir. Bunlara göre müzik eğitimi, insanlara kendi yaşantıları yoluyla bilinçli, amaçlı, yöntemli olarak değiştirme-dönüştürme, geliştirme ve yetkinleştirme sürecidir.” Bozkaya ise müzik eğitimini şöyle tanımlamıştır: “Müzik eğitimi, Türk Eğitim Sistemi içinde sanat eğitiminin bir alt boyutu olup bir amaca yönelik olarak (genel, mesleki, özengen) estetik temele dayalı müziksel davranış geliştirme ve müziksel kimlik oluşturma sürecidir” (Bozkaya, 2001: 14).

Müzik eğitimi süreçlerini, kapsamı ve sürecin kazandırdığı müziksel davranışlar açısından üç ana başlık altında inceleyebiliriz:

Bunlardan ilki “Genel Müzik Eğitimi” dir. Genel müzik eğitimi okul öncesi çağından başlayıp; meslek, bölüm ya da program ayırt etmeksizin bireyin eğitim yaşantısının her aşamasında var olması gerekli bir boyuttur. Bu gerekliliği Uçan(1994:26) şu şekilde ifade etmektedir: “Genel müzik eğitimi, aslında her düzeyde herkes için zorunludur ya da zorunlu olmak durumundadır. Çünkü müzik, her düzeyde herkese kazandırılması esas olan “asgari genel kültür” ün başta gelen ayrılmaz öğelerinden biridir.”Genel müzik eğitimi bireyin müziksel yaşantısında farklılık, çeşitlilik, seçicilik, bilinçlilik, farkındalık, ve eleştiri gücü kazandırmak amacıyla her yaşta verilmesi gereken, herkes için ihtiyaç olan bir müzik eğitim türüdür. Okul öncesi ve ilköğretim aşamalarında verilen eğitimin amacı asgari düzeyde müzik kültürünü oluşturmaktır. Bu süreçte temel müzikal davranışlar oyunlaştırılarak uygulanan çalışmalar çerçevesinde verilirken,her çocuğu bütün yönleriyle tanımaya ve geliştirmeye çalışırken müzik yeteneği bakımından da tanımaya, onlara yeteneklerine göre müzik eğitimi vermeye, çok yetenekli çocuklar olursa bu türlü çocuklara, yeteneklerini geliştirecek bir ortam hazırlamaya önem verilmelidir (Sun, 2002, s.31). Bu aşamada hobi ve mesleki boyutta öğrenci yönlendirilebilir. Daha ileriki yıllarda müzik eğitimi, ortaöğretim ve yükseköğretim çağlarında bireyin “asgari ortak- genel müzik kültürü” nü çeşitlendirip zenginleştirerek geliştirirken, giderek, daha çok bilişsel ve duyuşsal ağırlıklı bir niteliğe bürünür (Uçan, 1994: 26).

Müzik eğitim türlerinin ikincisi “Özengen Müzik Eğitimi” dir. “Özengen Müzik Eğitimi, müziğe ya da müziğin belli bir dalına özengence (amatörce) ilgili, istekli ve yatkın olanlara yönelik olup, etkin bir müziksel katılım, zevk ve doyum sağlamak ve bunu olabildiğince sürdürüp geliştirmek için gerekli müziksel davranışlar kazandırmayı amaçlar” (Uçan, 1994: 27). Bu müzik eğitim türü, müziğe özel istek ve ihtiyaç duyan bireyler içindir. Herkes için zorunlu değildir. Genel müzik eğitimi esnasında doğabilecek özel ilgiler veya bireysel ihtiyaçlar sonucunda yönelebilecek bir müzik eğitimi türüdür. Özengen müzik eğitiminden sonra “mesleki müzik eğitimi”ne geçişler söz konusu olabilmektedir. Özengen müzik eğitiminin müzik eğitim türleri arasındaki aşamalılığın önemli bir basamağı olduğunu ifade edebiliriz. Özengen müzik eğitimi, müzik kurslarında, Halk Eğitim Merkezlerinde, çeşitli topluluklarda (korolar,

orkestralar) verilmektedir.

Müzik eğitim türlerinin üçüncüsü “Mesleki Müzik Eğitimi”dir.

Mesleki müzik eğitimi, müzik alanının bütününü, bir kolunu ya da dalını, o bütün, kol ya da dal ile ilgili bir işi meslek olarak seçen, seçmek isteyen, seçme eğilimi gösteren, seçme olasılığı bulunan ya da öyle görünen, müziğe belli düzeyde yetenekli kişilere yönelik olup, dalın, işin, ya da mesleğin gerektirdiği müziksel davranışları ve birikimi kazandırmayı amaçlar. Müzik sanatçılığı eğitimi, (bestecilik eğitimi, seslendiricilik/ yorumculuk eğitimi), müzikbilimcilik eğitimi, müzik öğretmenliği (eğitimciliği) eğitimi, müzik teknoloğu eğitimi, mesleki müzik eğitiminin başlıca dallarını (kollarını) oluşturur (Uçan, 1994: 27). Mesleki müzik eğitimi örgün eğitim kurumlarında gerçekleştirilir. Mesleğin gerektirdiği özel durumlarda diğer pek çok mesleğin aksine, çok küçük yaşta bu eğitime başlamak gereklidir. Mesleki müzik eğitimi başlangıcı ilköğretim çağına dek inebilmektedir.

Müzik eğitime çok geniş bir çerçeveden bakılması gerektiğini söylemek mümkündür. “Müzik eğitiminin tüm yönleriyle doğru kavranması ve bu kavrayışın gerçekçi, sağlam ve tutarlı bir temele dayandırılması zorunludur. Bu bağlamda, böyle bir temel üzerine kurulan müzik eğitiminin genel, özengen ve mesleki türleriyle bir bütün olarak ülkenin gerçeklerine, toplumun beklentilerine, alanın özelliklerine ve çağın gereklerine uygun bir çerçeve içine alınması ve böylece gerçek yörüngesine oturtulması gerekmektedir (Uçan, 1994:7).

1.1 Problem Durumu

Bu araştırmada okul çalgıları derslerinin, müzik öğretmenliği formasyonu açısından müzik öğretmeni yetiştirmede sağladığı katkı belirlenmeye çalışılmıştır.

Bunun incelenebilmesi için Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı ilk ve orta öğretim okullarında görev yapan müzik öğretmenlerinin, lisans eğitimleri sırasında okul çalgıları derslerinde öğrendikleri bilgi ve becerileri, müzik öğretmenliği mesleğinde ne ölçüde kullandıklarının ve yeterlik düzeylerinin ne olduğunun belirlenmesine öncelik verilmiştir.

1.2 Problem Cümlesi

“Eğitim fakülteleri müzik eğitimi anabilim dalları programlarında yer alan okul çalgıları dersinin kazanımlarının, müzik öğretmenliği mesleğindeki kullanılabilirliği açısından öğretmen görüşleri nedir?”

1.3 Alt problemler

1. Görüşlerine başvuru alan öğretmenlerin kişisel özellikleri nelerdir?
2. Eğitim, müzik eğitimi ve okul çalgıları kavramları ve aralarındaki ilişki nasıldır?
3. Müzik eğitimi anabilim dallarında öğretimi yapılan okul çalgıları nelerdir?
4. Müzik eğitimi anabilim dallarında öğretimi yapılan okul çalgıları dersinin öğretim programlarındaki durumu nasıldır?
5. Müzik öğretmenlerinin müzik eğitimi anabilim dallarında öğretimi yapılan okul çalgılarının öğretmenlik mesleğindeki kullanılabilirlik düzeylerine ilişkin görüşleri nelerdir?
6. Müzik öğretmenlerinin müzik öğretmeni yetiştirme programının değerlendirilmesine ilişkin görüşleri nasıldır?
7. Müzik öğretmenlerine göre okul çalgıları dersleri, müziksel becerileri ve müziğin dayandığı teorik bilgileri kazandırmada ve geliştirmede ne ölçüde yeterlidir?
8. Müzik öğretmenlerine göre okul çalgıları dersleri, müzik derslerinde ve koro çalışmalarında okul çalgılarının gereklerini uygulayabilmede ne ölçüde yeterlidir?

1.4 Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın genel amacı ilk ve ortaöğretim okullarında uygulanmakta olan müzik dersi öğretim programlarında öngörülen ders içi ve ders dışı müzik etkinliklerinin gerçekleştirilmesinde, müzik öğretmenlerinin lisans eğitimleri sırasında okul çalgıları derslerinden edindikleri bilgi ve becerileri, müzik öğretmenliği mesleğinde kullanmada gösterdikleri yeterlik durumlarını belirlemek ve böylece müzik eğitimi ana bilim dallarındaki okul çalgıları derslerini müzik öğretmenlerinin uygulamaya ilişkin görüşlerine dayalı olarak değerlendirmektir.

1.5 Araştırmanın Önemi

Bu araştırmanın, ilk ve orta öğretim kurumlarının öğretim programlarında amaçlanan, ders içi ve ders dışı müziksel etkinliklerde, müzik öğretmenlerinin okul çalgıları derslerinin gereklerini daha fazla ve daha etkin şekilde kullanmaya özendirileceği ve yönelteceği düşüncesine dayanan bir yaklaşımda bulunması bakımından önemli olduğu düşünülmektedir.

Ayrıca müzik öğretmeni yetiştiren kurumlardaki okul çalgıları dersleri öğretim programlarının geliştirilmesi sürecine ışık tutması, geliştirilen programların ilk ve orta öğretim kurumlarında uygulanan müzik dersleri öğretim programlarına katkı sağlayarak desteklemesi ve ileride bu alanda yapılacak diğer araştırmalara öncülük etmesi ve örnek teşkil etmesi bakımından da araştırmanın önemini artıracığı düşünülmektedir.

1.6 Sınırlılıklar

Bu araştırma;

- a) Ankara ili sınırları içindeki ilk ve ortaöğretim kurumları ile,
- b) Ankara ili sınırları içinde 2010- 2011 öğretim yılında, ilk ve orta öğretim kurumlarında görev yapmakta olan müzik öğretmenlerinin görüşleri ile,
- c) Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlar olan Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümleri Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında uygulanan okul çalgıları dersleri öğretim programları ile sınırlı tutulmuştur.

1.7 Varsayımlar

Bu araştırmada;

- a) Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlardaki okul çalgıları alan dersleri öğretim programları ve uygulamaları arasında temelde önemli bir farklılık bulunmadığı,
- b) Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda, daha önceleri ve günümüzde uygulanan okul çalgıları öğretim programları ve uygulamaları arasında temelde önemli bir farklılık bulunmadığı,
- c) Görüşlerine başvuru müzik öğretmenlerinin lisans eğitimleri sırasında aldıkları okul çalgıları derslerini ana çalgı veya yardımcı çalgı olarak almış

- olmalarının önemli bir farklılık yaratmadığı,
- d) Görüşlerine başvurulmuş müzik öğretmenlerinin gerçek durumu yansıttığı, varsayımından hareket edilmiştir.

1.8 İlgili Yayın ve Araştırmalar

2008 yılında Halis IŞIK'ın “**İlk ve Orta Öğretimde Görev Yapan Müzik Öğretmenlerinin Bağlama Kullanımlarının İncelenmesi**” konulu tezi ilköğretim ve ortaöğretimde görev yapan müzik öğretmenlerinin bağlama kullanımının incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın evrenini, ilköğretim ve ortaöğretimde görevli müzik öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini Türkiye'nin her coğrafi bölgesinden 10 müzik öğretmeni olmak üzere toplam 70 müzik öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada elde edilen verilere anket yolu ile ulaşılmıştır. Anket formlarından elde edilen bilgiler frekans ve yüzde kullanılarak tabloleştirilmiştir.

Araştırma sonucunda, öğretmen görüşleri doğrultusunda, müzik öğretmenlerinin genel müzik eğitiminde dersi içi ve ders dışı etkinliklerde bağlama kullanımının düzeyi ve amaçları, öğrencilerin bağlamaya olan ilgileri, bağlamanın müzik derslerinde işlenmeye uygunluğu ve müzik eğitimine sağladığı katkı saptanmıştır. Araştırmada, varılan sonuçlara dayalı olarak ortaya konulan öneriler sunulmuştur.

2002 yılında İsmail SÖZEN'in yazmış olduğu “**Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde Bağlama Eğitimi ve Çok Sesli Yapılanma Çalışmalarının Bu Sürece Yansımaları**” başlıklı tezi Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde bağlama eğitimi ve çok sesli yapılanma çalışmalarının bu sürece yansımalarını incelemek ve gerekli durumlarda önerilerde bulunarak bağlama eğitiminin geliştirilmesine katkıda bulunmak amacıyla yapılmıştır. Araştırmadaki veriler, Aksaray, Ankara, Bolu, Eskişehir, Kayseri, Sinop, Hatay ve Tokat Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri bağlama eğitimcilerine anket uygulanarak elde edilmiştir. Toplanan verilerin yüzde ve frekansları alınmış, bazı soruların sonuçları ise 5'li skala kullanılarak ölçülmüştür. Verilerin çözümlenmesi sonucunda bağlama eğitimcilerinin çok seslilik konusunda yeterli donanıma sahip olmadıkları, bağlama için yazılmış çok sesli alıştırma, etüt ve eserlerin sayıca çok az olduğu belirlenmiş ve bu eksiklerin tamamlanmasına yönelik önerilerde bulunulmuştur.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Ülkemizde mesleki müzik eğitimi üniversitelerde verilmektedir. Konservatuarlar sanatçı yetiştirirken, fakültelere bağlı müzik eğitimi bölümleri müzik öğretmeni yetiştirmektedir. Müzik öğretmenliği programları teorik ve uygulamalı pek çok dersi kapsamaktadır. Müzik öğretmenliği programlarında yer alan uygulamalı derslerden birisi de “okul çalgıları” dersidir.

Eğitim fakültelerindeki okul çalgıları dersleri bağlama, gitar, soprano blokflüt ve mandolin çalgılarını kapsamaktadır. Bu çalgıların tarihsel gelişimi ve özellikleri aşağıda belirtilmiştir.

2.1 Okul Çalgıları Dersi Enstrümanlarının Tarihçeleri ve Özellikleri

2.1.1 Bağlama'nın Tarihçesi ve Özellikleri

Bağlama, Türk Halk Müziği mızraplı çalgıları arasında en yaygın olarak kullanılanıdır. Türk sazlarının kökeni ve yapısı hakkında ayrıntılı araştırmalar yapmış olan Mahmut Ragıp Gazimihal'e göre (1975, s.4) bağlamanın öncüsü Asya kökenli bir çalgı olan kopuzdur. Kopuz'un geçmişi ise ilk çağa kadar uzanmaktadır. Gazimihal (1975, s.106), bağlama benzeri çalgıların kopuzdan türediğini şu şekilde ifade etmektedir: “Kullanıldığı bölgelere göre kopuzun yapısı ve adları çeşitlilik göstermektedir ve çağlar boyunca yeni biçim ve isimler almıştır”.

Anadolu'da kopuz “saz” ve “bağlama” olarak adlandırılmaktadır. Kopuzun “saz” olarak adlandırılması 17. yüzyıldan sonra madeni tellerin takılması ile başlamıştır. Madeni tellerin sazlık vızıltısı gibi sızlanmalarından dolayı bu adlandırma kullanılmıştır (Gazimihal, 1961, s.2299-2300).

Mızraplı sazların atası olarak bilinmekte olan kopuzun su kabağında yapılan gövdesi daha sonraları armudi şekilde ağaçlardan oyularak yapılmış ve üzerine de yine deri gerilmiştir. Telleri kıldan ya da bağırsaktan yapılan kopuzda XV. yüzyıldan sonra madeni teller kullanılmaya başlanmıştır. Madeni tellerin takılmasıyla gövde üzerinde artan tel basıncını karşılayabilmek için göğüs deriden ahşaba dönüşmüş ve sap da uzamıştır. Sapa bağırsaktan yapılan perdeler bağlanarak devam eden gelişme çöğür,

tambura, bozuk vb. gelişmelerle “bağlama” ya dek uzanmıştır. Bağlama adının sapa bağlanan perdelerle yakın ilişkisi olduğu düşünülmektedir (Kaynar, 1996).

Bağırsak veya ipek telden madeni tele geçmek, bağlamaya icrada köklü değişiklikler getirmiştir. Binlerce yıldır el ile çalınan bu sazda, parmaklar yerine çeşitli maddelerden yapılan bir araç ile tellere burularak ses çıkarma anlayışı gelişmiş, buna bağlı olarak da el ile çalış tekniğinin terk edilmesi sürecine girilmiştir (Parlak, 2000, s64).

Cumhuriyetten sonra, bağlamanın yavaş yavaş şehirlere taşınması ve başta TRT olmak üzere, çeşitli kurumların bünyesinde oluşturulan topluluklarda Anadolu halk müziğinin icra edilmeye başlanması sonucunda gelişen ihtiyaca, saz boyları standartlaştırılmış ve grup teşkil edecek şekilde bağlama ailesi oluşturma yönüne gidilmiştir (Parlak, 2000, s.61).

Günümüzde yapılar, ölçüleri ve formları belli bağlama türleri kullanılmaktadır. Standart bağlama ailesini oluşturulan sazlar büyükten küçüğe doğru Meydan Sazı, Divan Sazı, Tambura, Bağlama Curası ve Tambura Curası şeklinde isimlendirilmiştir (Turhan, 2000, s.399).

Cumhuriyet döneminde bağlamada meydana gelen önemli değişimlerden biri de, perde sayısının artmasıdır. Genellikle altı, yedi, on, on iki, on yedi olan bağlamanın perde sayısını kısa sürede yirmi beş, otuz hatta zamanla ellilere kadar çıkarılan bir oluşum içerisine girilmiştir (Parlak, 2000, s.101).

Parlak (2000, s.102-104) bilgisine başvurduğu kişilerle yaptığı görüşmelerde bağlamanın perde sayısındaki artışın iki nedene dayandığını saptamıştır. Bunlardan birincisi, yöre repertuarı geliştikçe ihtiyaçtan perdelerin eklendiği; ikincisi ise Türk Halk Müziği, Türk Sanat Müziği ortaklığı dönemi sonrası gelen alışkanlıkla perdelerin eklendiğidir.

Günümüzde kullanılan bağlamalarda perde sayıları, en büyük ikilinin sistematik bölünüşüyle oluşan on yedili dizgeye göre tespit edilmektedir. Onur Akdoğu on yedili dizgenin günümüz eğitim kurumlarında da kabul edilmiş bir dizge olduğunu ve

Geleneksel Türk Müziği eğitiminin bu dizgeyle yapıldığını belirtmektedir (Akdoğu, 1994, s.54).

2.1.2 Klasik Gitar'ın Tarihçesi ve Özellikleri

Gitarın kökeninin ne kadar eskiye dayandığı konusunda birçok varsayım vardır. Ankara'daki Anadolu Medeniyetleri Müzesi'nde bulunan Hitit'lere ait bir kabartmada ve bunun yanı sıra, Asur'lara ait kabartmalarda da gitara benzeyen telli çalgıların varolduğu görülmüştür. Avrupa'ya geliş öyküsünde ise İran ve Arap adlarına rastlanmaktadır. Önce İran yoluyla Arap dünyasına, Arapların İspanya'yı fethiyle de Avrupa'ya geçtiği görülmektedir.

Mağrip ve Latin gitarları 12. yüzyılda görülmektedir. 15. yüzyılda ise lavtaya doğru gelişerek "Mandola" ya da "Mandora" adını almıştır. Günümüz gitarının ana çizgilerinin oluştuğu bu yüzyılda Latin gitarı, mızraplı Vihuela olmuştur. Flemenk Vihuela'sı ise Avrupa Lavtasının aynısıdır.

Tarihte somut olarak ilk kez, 14. yüzyılda, şekli fazla tanımlanmasa da Guitern diye bir sazdan bahsedilir. El Vihuelası olarak 13. yüzyıldan beri tanınan bu çalgı, 1500'lerin sonuna doğru, bugünkü gitarın doğmasındaki ilk ipuçlarını vermiştir. 1550'li yıllarda Lavtalir müziğinin en güzel örnekleri verilir. John Dowland (1562 – 1626) zamanının en büyük lavtacısıdır.

Gitar müziği, 16. yüzyıldan 18. yüzyıla kadar ya Tabulatur (ses perdeleri yerine parmak pozisyonlarını gösteren nota yazım sistemi) biçiminde ya da alfabetik akor simgeleri sistemiyle yazılıyordu. 1586 yılında çıkarılan ilk gitar metodu "İspanyol Gitarı" olarak adlandırılan beş çift telli çalgı içindir. Daha önceki gitarlar dört, Vihuela ise altı çift tellidir. Vihuela'dan sonra Barok Gitar devri yaşayan beş çift; günümüzde kullanılan klasik gitarlar ise tek altı tellidir ve bunun 18. yüzyıldan bu yana böyle olduğu Fernando Sor'un altı telli Romantik Gitar kullanmasıyla somutlanmıştır. 17. ve 18. yüzyıllarda İtalya ve Fransa'da gitar metodlarına rastlanır. 18. yüzyılın sonunda IV. Şarl'ın himayesinde birçok gitarist yetişmiştir. Gelmiş geçmiş en büyük gitar ustalarından birinin Niccolo Paganini olduğu söylenir. Bu çalgıyı kemanı kadar ustalıkla çalmasının yanı sıra, eserlerini bestelerken dizinin üzerinden hiç eksik etmediğinden söz edilir.

Bu arada Shubert, Berlioz, Diabelli, Gagnani, Carulli, Carcassi, Coste gibi bestecilerin ilgisini çeken gitar, onların da bu çalgı için eserler yazmasına neden olmuştur. 1778 – 1830 yılları arasında yaşayan Fernando Sor ise aynı dönemde İspanya’da yetişen en önemli gitar ustasıdır. Fernando Sor’un, öğrencisi olarak pek çok gitarist yetiştirmesinin yanı sıra, yazdığı sonatlar, varyasyonlar, fanteziler ve etütleri bugün bile birçok gitaristin dağarcığının baş köşesinde yer alır. Besteci, gitarı altı telli yaparak bugünkü gitarın temelini atar. İspanya’da, Sor’dan sonra Dionisia Aguada gibi bir gitar ustası yetişir. Daha sonra yine aynı dönemde İtalya’da özellikle Beethoven’ın hayranlığını kazanan Mauro Giuliani (1781-1828) ismine rastlamaktayız.

19. yüzyıl boyunca İspanya’da birçok usta gitarist yetişmiştir. Bunlar arasında Sor, Cano, Huartas, Tostado, Aquado, Fossa başlıca isimlerdir. Yüzyılın ikinci yarısında çağdaş gitar ekolünün kurucusu olarak nitelenen, Bach, ve Beethoven’ın eserlerinden gitar için yaptığı düzenlemelerle tanınan Valenciya’lı gitarist-besteci Francisco Tarrega adına rastlamaktayız. (<http://www.pcteknik.net/gitar/65585-klasik-gitarin-tarihcesi.html>)

Bugün kullanılan Modern Gitar’ı ilk yapan kişi İspanya’nın Almeria Bölgesi’nden Antonio Torres Jurado’dur. Torres bu tipteki ilk gitarını 1863 yılında yapmış ve modern gitarın gelişmesinde en önemli adımı atmıştır. Geliştirdiği 650 mm. tel uzunluğu daha sonra standart uzunluk olarak kullanılmıştır.

Modern Gitar’ı bir “8” şekline benzetebiliriz. Gövde ile saptaki köprü arası tel uzunluğunun yarısı olup, bir oktavdır. Gitarın gövdesinin ön tarafındaki “ses tablası” da denilen ahşap kısım çam ağacından yapılır. Çam cinslerinden Sedir ya da Ladin olabilir. Gövdenin yan ve arka kısımları gül ağacından yapılır. Sapının ön kısmı çok sert bir ağaç olan Abanoz’dan; arka kısmı ise Maun ağacından yapılır.

Klasik gitarda, diğer birçok enstrümanlardan farklı olarak ses direk olarak parmak uçlarının teller ile irtibatından elde edilir. Yaklaşık üç buçuk oktavdır. Kontrpuantal pasajlar, tam armoni ve altı notaya kadar varan akorlar elde etmeye uygundur.

Çağımızda gitarla ilgili araştırmalar süratle çoğalmakta ve birçok ünlü gitar yapımcıları çok güzel enstrümanlar üretmektedir. 640 mm. ile 664 mm. tel boyları

arasında değişen gitar tipleri çok değişik ve ilginç sonuçlar vermektedir. Zorlukla elde edilen bu tip gitarların bakımı ayrı bir özen ister. Gitar ani ve büyük sıcaklık farklarından korunmalıdır. Havadaki nem oranına göre dikkat edilmediği takdirde çatlaklar ya da birleşim yerlerinden açılmalar oluşabilir. Kuru bir iklim çatlak oluşmasına, tellerin yükselmesine (tellerin saptan uzaklaşmasına) neden olabilir. Bu gibi durumlarda nemlendirici kullanılmalıdır. Gitar için ideal olan nem oranı % 55-% 75'dir (Kanneci, 2009: 4)

2.1.3 Mandolin'in Tarihçesi ve Özellikleri

İkişer ikişer aynı değerde dört çift telli, kısa saplı bu çalgı 18. yüzyılda Avrupa'da gelişti ve İtalyan kentlerinde değişik biçimleri üretildi. İtalya, Napoli'de üretilen mandolin modeli, mandolinin temel tipi hâline gelmiştir.

Mandolinin dört çift teli vardır. Teller gövdenin alt ucuna bağlanır. Bunlar gitar sapında bulunan burgularla akort edilir. Sesleri kalından inceye doğru kemandaki gibi gelişir. Telleri: Sol, Re, La, Mi olarak düzenlenir. Sapında 17 perde bulunur ve penayla çalınır.

Düz sırtlı mandolin, 1960'lara kadar Türkiye'deki müzik eğitiminde temel çalgı olarak kullanılmış ve daha sonra bu görevi blok flüt üstlenmiştir. (<http://www.mavirize.com/genel/mandolin.html>)

2.1.4 Blok Flüt'ün Tarihçesi ve Özellikleri

Blok flüt özellikle eğitim amaçlı olarak yaygın şekilde kullanılan ağaç üflemeli bir [çalgı](#)dır. Yan [flütten](#) ayırt etmek için düz flüt de denir.

Blok flüt genellikle [plastik](#) veya ağaçtan, bazen de [fildişinden](#) yapılır. Yedisi üstte, biri altta olmak üzere sekiz deliği vardır. Ses alanı yaklaşık iki oktavdır, ancak usta bir çalıcı kromatik olarak iki oktav ve bir beşliye çıkabilir. Başlıca çeşitleri, sopranino, soprano, alto, tenor ve bas blokflüttür. Bunlardan soprano do blokflüt okullarda müzik eğitiminde kullanılmaktadır.

Orta Çağ'ın başlarından beri Avrupa'da sevilen bir çalgı olan blok flütün günümüzdekilere benzeyen örnekleri 15. yüzyılın başlarında ortaya çıkmıştır. 16. ve 17. yüzyıllarda iyice yaygınlık kazanan çalgının ses genişliği üzerinde yapılan değişikliklerle iki oktava ulaşmış ve iki yüzyıl boyunca Rönesans ve Barok müziğinde önemli yer tutmuştur. Bach, Vivaldi, Händel, Corelli, Monteverdi, Sammartini, Gluck gibi besteciler blok flüt için eserler yazmışlardır. 1750 lerden sonra blok flüt eski önemini yitirerek yerini Klasik ve Romantik dönemlerin ihtiyaçlarına cevap verebilen, ifade gücü daha yüksek ve kapsamlı bir çalgı olan yan flüte bırakmıştır. 20. yüzyıl başlarında blok flüt yapımcısı ve virtüözü bir İngiliz olan Arnold Dolmetsch enstrümanı yeniden canlandırdı. Günümüzde, öğrenmesinin kolay olması, küçük çocukların da çalabilmesi, pahalı olmaması, kolayca taşınabilmesi, özellikle plastik blokflütlerin fazla bakım gerektirmemesi, solo ve topluluk müzikleri için uygun olması, geniş bir repertuarının olması gibi nedenlerle okullarda eğitim amaçlı olarak kullanılmaktadır. (<http://tr.wikipedia.org/wiki/Blokfl%C3%BCt>)

2.2 Okul Çalgılarının Ders Programlarındaki Durumu

Eğitim fakülteleri müzik eğitimi bölümlerinde okul çalgıları dersleri, her dönem bir çalgı eğitimini sağlamak üzere, üç dönem boyunca ders programlarında yer almaktadır.

Okul Çalgıları I. II. III. derslerinin içeriği şöyledir: Bu derste öğrenciler, piyano ve bireysel çalgılarının dışında Bağlama, Gitar, Soprano Blokflüt ve Mandolin gibi çalgılardan birini seçmektedir. Bu ders, okul çalgılarının eğitimde nasıl kullanılacağını, teknik özelliklerini, okul müziği doğasının uygulanmasını, çalgı literatürü ile öğrenme-öğretme tekniklerini kapsamaktadır. (ek 2)

Her dönem için okul çalgıları dersindeki kazanımlar aşağıda verilmiştir.

2.2.1 Okul Çalgıları I Dersinin İçeriği

Bağlama: Bağlama çalgısı hakkında genel bilgiler, bağlamanın okul-müzik eğitimindeki yeri ve önemi, bağlamada akord çeşitleri ve yaygın kullanılan akord çeşitleri, bağlama ile doğru oturuş ve tutuş pozisyonu, sağ ve sol el tutuşları. Halk

müziği ses sistemi ve bağlamalarda kullanılan perdeler, halk müziğinde çok kullanılan Uşşak ve Hüseyini başta olmak üzere makamlar hakkında kısa bilgi, bu makamlardaki kolay ve basit ezgilerden başlamak üzere diğer makamlarla da ilgili ezgileri çalma. Basit ezgilerle yaygın kullanılan makamlarla eş zamanlı olarak, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, ve 10 zamanlı usullerle yazılmış ezgileri çalma, okul-müzik eğitiminde kullanılacak ezgileri, ezgileri toplu çalma, bağlamada orta ve üst teli kullanma.

Gitar: Gitar çalgısının genel kullanım özellikleri, gitarla doğru oturuş ve tutuş pozisyonu alma, gitarın akordu ve basit arpejleri yapma. Küçük ölçekli ezgileri çalma. Okul şarkılarını solo olarak çalma, I. pozisyonundaki temel akorlar, okul şarkılarına akorla eşlik etme.

Soprano Blokflüt: Çalgının özellikleri, yapılışı ve aile içindeki konumu, ses alanı ve olanakları. Okul müzik eğitiminde kullanılması nedenleri, tutuş, üfleme ve ses üretme teknikleri. Küçük ölçekli ezgileri çalma. Şarkı, türkü, marş ve çeşitli eğitim müziklerinde uygulamalı çalışmalar.

Mandolin: Mandolinin özellikleri, okul müziğindeki yeri, ses alanı ve olanakları, tutuş, tremolo tekniği, okul müziğine ilişkin şarkı dağarcığı üzerinde kolaydan zora çalma teknikleri, mandolinin solistik kullanımı.

2.2.2 Okul Çalgıları II Dersinin İçeriği

Bağlama: Bağlama çalgısının genel tanıtımı, bağlamanın okul-müzik eğitimindeki yeri ve önemi, bağlamada akord çeşitleri ve yaygın kullanılan akord çeşitleri. Bağlama ile doğru oturuş ve tutuş pozisyonu, sağ ve sol el tutuşları. Halk müziği ses sistemi ve bağlamalarda kullanılan perdeler, halk müziğinde çok kullanılan Uşşak ve Hüseyini başta olmak üzere makamlar hakkında bilgi, bu makamlardaki kolay ve basit ezgilerden başlamak üzere diğer makamlarla da ilgili ezgileri çalma. Basit ezgilerle yaygın kullanılan makamlarla eş zamanlı olarak, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, ve 10 zamanlı usullerle yazılmış ezgileri çalma. Okul-müzik eğitiminde kullanılacak ezgiler, ezgileri toplu çalabilme becerisi, bağlamada orta ve üst tel kullanımı.

Gitar: Gitar çalgısının genel özellikleri, gitarla doğru oturuş ve tutuş pozisyonu, gitarın akordunu ve basit arpejleri yapma. Küçük ölçekli ezgileri çalma. Okul şarkılarını

solo ve gitar eşliğiyle çalma, I. pozisyondaki temel akorlar, okul şarkılarına akorla eşlik etme.

Soprano Blokflüt: Çalgının tanıtımı, yapılışı ve aile içindeki konumu, ses alanı ve olanakları. Okul müzik eğitiminde kullanılma nedenleri, tutuş, üfleme ve ses üretme teknikleri. Küçük ölçekli ezgileri çalma. Şarkı, türkü, marş ve çeşitli eğitim müziklerinde uygulamalı çalışmalar.

Mandolin: Mandolinin tanıtımı, okul müziğindeki yeri, ses alanı ve olanakları, tutuş, tremolo tekniği, okul müziğine ilişkin şarkı dağarcığı üzerinde kolaydan zora çalma teknikleri, mandolinin solistik kullanımı.

2.2.3 Okul Çalgıları III Dersinin İçeriği

Bağlama: Bağlama çalgısının genel olarak tanıtılması; Bağlamanın okul-müzik eğitimindeki yeri ve önemi; Bağlamada akord çeşitleri ve yaygın kullanılan akord çeşitlerinin öğretilmesi; Bağlama ile doğru oturuş ve tutuş pozisyonunu kavrayabilme, sağ ve sol el tutuşlarının öğretilmesi; Halk müziği ses sistemi ve bağlamalarda kullanılan perdeler; Halk müziğinde çok kullanılan Uşşak. ve Hüseyini, başta olmak üzere makamlar hakkında kısaca bilgi, bu makamlardaki kolay ve basit ezgilerden başlamak üzere diğer makamlarla da ilgili ezgilerin öğretilmesi; Basit ezgilerle yaygın kullanılan makamlarla eş zamanlı olarak, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, ve 10 zamanlı usullerle yazılmış ezgilerin öğretilmesi; Okul-müzik eğitiminde kullanılacak ezgilerin öğretilmesi; Ezgileri toplu çalabilme becerilerinin kazandırılması; Bağlamada orta ve üst tel kullanımının öğretilmesi.

Gitar: Gitarın genel özellikleri, gitarla doğru oturuş ve tutuş pozisyonu alma, gitarın akordunu ve basit arpejleri yapma. Küçük ölçekli ezgileri çalma. Okul şarkılarını solo olarak çalma. I. pozisyondaki temel akorlar, okul şarkılarına akorla eşlik etme.

Soprano Blokflüt: Çalgının tanıtımı, yapılışı ve aile içindeki konumu, ses alanı ve olanakları. Okul müzik eğitiminde kullanılma nedenleri, tutuş, üfleme ve ses üretme teknikleri. Küçük ölçekli ezgileri çalma. Şarkı, türkü, marş ve çeşitli eğitim müziklerinde uygulamalı çalışma.

Mandolin: Mandolinin tanıtımı, okul müziğindeki yeri, ses alanı ve olanakları, tutuş, tremolo tekniği, okul müziğine ilişkin şarkı dağarcığı üzerinde kolaydan zora çalma teknikleri, mandolinin solistik kullanımı.

3. YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma temel bir yaklaşım olarak durum saptamaya yönelik betimsel bir çalışmadır. Çeşitli kaynaklardan ve iletişim ortamlarından verilerin toplanmasında ise belgesel tarama yöntemine başvurulmuştur.

Durum saptaması yapılırken özellikle Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda bu güne kadar kullanılan yazılı programlar sağlanmaya çalışılmıştır.

2010-2011 öğretim yılında ilk ve ortaöğretim kurumlarında görev yapan müzik öğretmenlerinin, müzik derslerinde okul çalgılarını kullanmalarına ilişkin görüşleri anket yoluyla saptanmaya çalışılmıştır.

Böylece araştırmanın yöntemini belirleyen öğeler arasında bir bütünlük sağlanması öngörülmüştür.

3.2. Evren

Bu araştırmanın evrenini Ankara ili sınırları içerisindeki, ilk ve orta öğretim kurumlarında 2010-2011 öğretim yılında görev yapmakta olan müzik öğretmenleri oluşturmaktadır.

3.3. Örneklem

Araştırma örneklemini, 2010-2011 öğretim yılında Ankara'nın merkez ilçelerindeki ilk ve orta öğretim kurumlarında görev yapmakta olan müzik öğretmenleri arasından tesadüfi yolla ulaşılabilen müzik öğretmenleri oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklemini oluşturan Ankara ili merkez ilçelerinde görevli müzik öğretmenleri, deneklere ulaşabilmede karşılaşılan zorlukları aşabilmek amacıyla özellikle tercih edilmiştir.

Tablo 3.3.1: Örneklem Süreci

GRUP	f	%
Çalışma Evrenini Oluşturan Müzik Öğretmeni Sayısı	450	100
Örnekleme Oluşturan Müzik Öğretmeni Sayısı	90	20.00

Tablo 3.3.1’de görüldüğü gibi çalışma evreninden tesadüfi olarak belirlenen müzik öğretmenlerinden yaklaşık olarak % 16 oranındaki müzik öğretmenine ulaşılmış, okullar ziyaret edilerek kendilerine araştırma için hazırlanan anket uygulanmıştır.

3.4 Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi

Araştırmada mevcut durumun saptanmasına yönelik olarak, verilerin bir kısmı araştırma modeli çerçevesinde internet ortamından yararlanılarak toplanırken bir kısmı da ulaşılabilen belgeler taranarak toplanmaya çalışılmıştır. Böylece temelde verilerin toplanmasında belgesel tarama yönteminden yararlanılırken, okul çalgıları derslerine ait hedeflerin hedef davranışlarının belirlenmesinde YÖK tarafından verilen çerçeve müzik eğitimi programlarının okul çalgıları derslerine ilişkin ders tanımları incelenmiştir.

İlk ve ortaöğretim kurumlarında görev yapan müzik öğretmenlerinin, üniversite eğitimi sırasında aldıkları okul çalgıları derslerinin, müzik öğretmenliği mesleğindeki yeterlilik durumlarına ilişkin görüşlerini saptamaya yönelik olarak hazırlanan veri toplama aracı (anket) iki bölümden oluşmaktadır.

Birinci bölüme, araştırmaya katılan öğretmenlerin en son mezun oldukları öğretim kurumu, görevli buldukları öğretim kurumu, hizmet süreleri, haftalık ders yükü, ana ve yardımcı çalgıları gibi kişisel özelliklerine ilişkin bilgiler yer almıştır.

Veri toplama aracının ikinci bölümünde ise, müzik öğretmenlerinin okul çalgıları dersine ilişkin görüşlerinin saptandığı değerlendirme soruları bulunmaktadır.

4. BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, araştırma verilerinin işlenmesi ve çözümlenmesi sonucunda elde edilen bulgular, tablolar haline getirilerek yorumlanmıştır. Böylece bulgular somutlaştırılarak aşağıda sunulmuştur.

4.1. Müzik Öğretmenlerinin Kişisel Özelliklerine Ait Bulgular

4.1.1: Örnekleme Oluşturan Müzik Öğretmenlerinin En Son Bitirdikleri Öğretim Kurumu

ÖĞRETİM KURUMU	f	%
Fakülte	81	90.00
Konservatuvar	9	10.00
Yüksek Öğretmen Okulu	0	0.00
Diğer	0	0.00
Toplam	90	100.00

Tablo 4.1.1’de görüleceği gibi, örneklem grubunu oluşturan müzik öğretmenlerinin % 90’ının üniversiteler bünyesindeki Güzel Sanatlar Eğitimi Fakültelerinden veya Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümlerindeki Müzik Eğitimi Bölümleri ya da Anabilim Dallarından mezun olan öğretmenleri kapsayan “fakültelerde”, % 10’unun ise “Konservatuarlarda” öğrenim gördükleri anlaşılmaktadır.

Yukarıdaki bulgulardan anlaşılacağı üzere, müzik öğretmenlerinin en son öğrenim gördükleri öğretim kurumları arasında % 90 oranıyla “Fakülte” sıklıkla ağırlık taşımaktadır. Diğer bir deyişle Türkiye’deki müzik öğretmenlerini % 90 gibi yüksek oranda fakülte mezunlarının oluşturduğu anlaşılmaktadır. Nitekim bugünkü fakültelerin genelde üzerine temellendirdiği “Yüksek Öğretmen Okulu Müzik Öğretmenliği Bölümü” mezunlarının bulunmadığı gözlenmektedir.

4.1.2: Örnekleme Giren Müzik Öğretmenlerinin Görev Yaptıkları Okullar

GÖREV YAPILAN OKUL	f	%
İlköğretim Okulu	63	70.00
Lise	10	11.11
Bilim Sanat Merkezi	17	18.89
Toplam	90	100.00

Tablo 4.1.2’de örnekleme oluşturan müzik öğretmenlerinin % 70’inin ilköğretim okullarında, % 11.11’inin liselerde ve % 18.89’unun da bilim sanat merkezlerinde görev yaptıkları görülmektedir. Bu bağlamda örnekleme oluşturan müzik öğretmenlerinin çoğunluğunun ilköğretim okullarında görev yaptıkları ve okul türü bakımından da okul çalgıları derslerinin uygulama alanıyla oranlı bir ölçüde örneklem grubu ortaya çıkmıştır.

4.1.3: Örnekleme Oluşturan Müzik Öğretmenlerinin Hizmet Süreleri

HİZMET SÜRESİ	f	%
1-5 Yıl	44	48.89
6-10 Yıl	10	11.11
11-15 Yıl	28	31.11
16-20 Yıl	8	8.89
20 Yılda Fazla	0	0.00
TOPLAM	90	100.00

Tablo 4.1.3’te örnekleme oluşturan öğretmenlerin % 48.89’unun 1-5 yıl, % 11.11’inin 6-10 yıl, %31.11’inin 11-15 yıl, % 8.89’unun 16-20 yıl hizmet sürelerinin bulunduğu görülmektedir. Ancak örnekleme oluşturan öğretmenler arasında 20 yıldan fazla görev yapmış öğretmen bulunmamaktadır.

4.1.4: Örnekleme Oluşturan Müzik Öğretmenlerinin Haftalık Ders Yükleri

DERS YÜKÜ	f	%
1-5 Saat	0	0.00
6-10 Saat	0	0.00
11-15 Saat	29	32.22
16-20 Saat	17	18.89
20 Saatten Fazla	44	48.89
TOPLAM	90	100.00

Tablo 4.1.4'te izlenebileceği gibi, müzik öğretmenlerinin % 32.22'sinin haftada 11-15 saat, % 18.89'unun 16-20 saat, % 48.89'unun 20 saatten fazla dersi bulunmaktadır. Ancak tablo 3.1.4'ten de anlaşılacağı gibi 1-5 saat ve 6-10 saat arasında ders yükü olan öğretmen bulunmamaktadır.

4.1.5.1: Müzik Öğretmenlerinin Eğitim Gördüğü Ana Çalgılar

ANA ÇALGILAR	f	%
Şan	9	10.00
Keman	11	12.22
Piyano	8	8.89
Bağlama	10	11.11
Viyola	7	7.78
Viyolonsel	5	5.56
Yan Flüt	17	18.89
Kanun	1	1.11
Gitar	8	8.89
Ud	4	4.44
Klarnet	10	11.11
TOPLAM	90	100.00

Tablo 4.1.5.1’de görüldüğü gibi müzik öğretmenlerinin eğitimleri sırasında eğitimini gördükleri ana çalgıların % 10’unu şan, % 12.22’sini keman, % 8.89’unu piyano, % 11.11’ini bağlama, %7.78’ini viyola, % 5.56’sını viyolonsel, % 18.89’unu yan flüt, % 1.11’ini kanun, %8.89’unu gitar, 4.44’ünü ud ve % 11.11’ini de klarnet oluşturmaktadır.

4.1.5.2: Müzik Öğretmenlerinin Eğitim Gördüğü Yan Çalgılar

YAN ÇALGILAR	f	%
Şan	8	8.89
Keman	4	4.44
Piyano	65	72.22
Bağlama	3	3.33
Viyola	1	1.11
Viyolonsel	1	1.11
Yan Flüt	2	2.22
Kanun	1	1.11
Gitar	3	3.33
Ud	2	2.22
TOPLAM	90	100.00

Tablo 4.1.5.2’de müzik öğretmenlerinin lisans eğitimleri sırasında eğitimini gördüğü yardımcı çalgıların % 8.89’unu şan, % 4.44’ünü keman, % 72.22’sini, piyano, % 3.33’ünü bağlama, % 1.11’ini viyola, % 1.11’ini viyolonsel, % 2.22’sini yan flüt, % 1.11’ini kanun, % 3.33’ünü gitar ve % 2.22’sini ud oluşturmaktadır. Bu tabloda görüldüğü gibi yan çalgı seçiminde piyano ağırlık taşımaktadır.

4.1.6: Müzik Öğretmenlerinin Kurs ve Seminere Katılım Durumları

KURS VE SEMİNERLER	f	%
MEB'nin hizmet içi eğitim kurslarına katılanlar.	29	32.22
Özel müzik merkezlerinde atölye çalışmalarına katılanlar.	44	48.89
Çalıştığı okulun düzenlediği kurs ve seminerlere katılanlar.	9	10.00
Hiç bir kursa katılmayanlar	8	8.89
TOPLAM	90	100.00

Tablo 4.1.6'da, örnekleme oluşturan müzik öğretmenlerinin % 32.22'sinin MEB'nin hizmet içi eğitim kurslarına, %48.89'unun özel müzik merkezlerinde atölye çalışmalarına, % 10'unun ise çalıştığı okulun düzenlediği kurs ve seminerlere katıldığı görülmektedir. Fakat bu tabloya bakıldığında, örnekleme oluşturan müzik öğretmenlerinden % 8.89'unun hiç bir kursa katılmadığı gözlemlenmektedir.

4.1.7: Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okullarda Müzik Dersliğinin Bulunma Durumları

MÜZİK DERSLİĞİ BULUNMA DURUMU	f	%
Evet	54	60
Hayır	36	40
TOPLAM	90	100

Tablo 4.1.7’de izleneceği gibi müzik öğretmenlerinin %60’ının görev yaptığı okulda müzik dersliği bulunmaktadır. % 40’ı ise derslerini sınıflarda yapmaktadır.

4.1.8.1: Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okullarda Bulunan Müzik Dersliğinin I. Kademe İçin Yeterlik Durumları

YETERLİLİK DÜZEYLERİ	f	%
Tamamen	26	28.89
Büyük Ölçüde	10	11.11
Kısmen	17	18.89
Çok Az	10	11.11
Hiç	27	30.00
TOPLAM	90	100.00

Tablo 4.1.8.1’de görüldüğü gibi, okullarda bulunan müzik dersliğinin I. kademe için yeterlilik durumlarını, örnekleme oluşturan müzik öğretmenlerinin % 28.89’u “Tamamen”, % 11.11’i “Büyük Ölçüde”, % 18.89’u “Kısmen”, % 11.11 “Çok Az” düzeyde ilişkilendirmektedir. Ancak örnekleme oluşturan müzik öğretmenlerinin % 30’u görev yaptıkları okullardaki müzik dersliğinin I. kademe için “Hiç” yeterli olmadığını düşünmektedirler.

4.1.8.2: Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okullarda Bulunan Müzik Dersliğinin II. Kademe İçin Yeterlik Durumları

YETERLİLİK DÜZEYLERİ	f	%
Tamamen	25	27.78
Büyük Ölçüde	11	12.22
Kısmen	18	20.00
Çok Az	10	11.11
Hiç	26	28.89
TOPLAM	90	100.00

Tablo 4.1.8.2’de görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan müzik öğretmenlerinin % 27.78’i “Tamamen”, % 12.22’si “Büyük Ölçüde”, % 20’si “Kısmen”, % 11.11 “Çok Az” olarak okullarda bulunan müzik dersliğinin II. kademe için yeterlilik durumlarını yanıtlamışlardır. Ancak örnekleme oluşturan müzik öğretmenlerinin % 28.89’u görev yaptıkları okullarındaki müzik dersliğinin II. kademe için “Hiç” yeterli olmadığını düşünmektedirler.

4.2 Örneklemi Oluşturan Müzik Öğretmenlerinin Okul Çalgıları Dersine İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular

4.2.1: Müzik Öğretmenlerinin Üniversite Eğitimi Süresince Aldıkları Okul Çalgıları Derslerinin Öğretmenlik Mesleğiyle İlişkilendirilme Yeterliği

YETERLİK DÜZEYLERİ	f	%
Tamamen	4	4.44
Büyük Ölçüde	18	20.00
Kısmen	42	46.67
Çok Az	23	25.56
Hiç	3	3.33
TOPLAM	90	100.00

Tablo 4.2.1'den anlaşılacağı gibi müzik öğretmenlerinin % 4.44'ü üniversite eğitimleri süresince aldıkları okul çalgıları derslerinin öğretmenlik meslekleriyle "Tamamen", % 20'si "Büyük Ölçüde", % 46.67'si "Kısmen", % 25.56'sı "Çok Az" ilişkilendirmektedirler. % 3.33'ü ise okul çalgıları derslerinin öğretmenlik mesleğiyle "Hiç" ilişkili olmadığını belirtmektedirler.

4.2.2: Müzik Öğretmenlerinin Üniversite Eğitimi Süresince Aldıkları Okul Çalgıları Dersleri Öğretim Amaçlarının Belirginliği

BELİRGİNLİK DÜZEYLERİ	f	%
Tamamen	1	1.11
Büyük Ölçüde	18	20.00
Kısmen	50	55.56
Çok Az	19	21.11
Hiç	2	2.22
TOPLAM	90	100.00

Tablo 4.2.2'den de izlenebileceği gibi, örneklemini oluşturan müzik öğretmenlerinin % 1.11'i üniversite eğitimleri süresince aldıkları okul çalgıları dersleri öğretim amaçlarının belirgin olma durumunu "Tamamen", % 20'si "Büyük Ölçüde", % 55.56'sı "Kısmen", % 21.11'i "Çok Az" olarak belirtmişlerdir. % 2.22'si ise öğretim amaçlarının belirginlik düzeyinin "Hiç" olduğu görüşünü savunmuşlardır.

4.2.3: Müzik Öğretmenlerinin Üniversite Eğitimi Süresince Aldıkları Okul Çalgıları Dersleri Öğretim Amaçlarının Gerçekleşme Yeterliği

GERÇEKLEŞME DÜZEYLERİ	f	%
Tamamen	2	2.22
Büyük Ölçüde	17	18.89
Kısmen	60	66.67
Çok Az	8	8.89
Hiç	3	3.33
TOPLAM	90	100.00

Tablo 4.2.3'te de görüldüğü gibi, üniversite eğitimi süresince alınan okul çalgıları derslerinin öğretim amaçlarının gerçekleşme durumunun, müzik öğretmenlerince % 2.22 oranında “Tamamen”, % 18.89 “Büyük Ölçüde”, % 66.67 “Kısmen”, % 8.89 oranında “Çok Az” yeterli bulunduğu görülmektedir. Müzik öğretmenlerinin % 3.33'ü ise okul çalgıları dersleri öğretim amaçlarının gerçekleşme düzeyini “Hiç” olarak ifade etmektedirler.

4.2.4: Okul Çalgıları Derslerinin Müzik Öğretmenliği Görevinde Ders İçi Etkinlikleri Yürütmedeki Yeterliği

YETERLİK DÜZEYLERİ	f	%
Tamamen	5	5.56
Büyük Ölçüde	36	40.00
Kısmen	36	40.00
Çok Az	11	12.22
Hiç	2	2.22
TOPLAM	90	100.00

Okul çalgıları dersinin müzik öğretmenliği görevinde ders içi etkinlikleri yürütmedeki yeterliğini belirlemek için sorulan “Okul çalgıları derslerinin müzik öğretmenliği görevinde ders içi etkinlikleri yürütmede ne ölçüde yeterlidir?” sorusuna, müzik öğretmenlerinin % 5.56'sı “Tamamen”, %40'ı “Büyük Ölçüde”, %40'ı “Kısmen”, % 12.22'si “Çok Az” olarak cevaplandırmışlardır. Öğretmenlerin % 2.22'si de okul çalgıları dersinin müzik öğretmenliği mesleğinde ders içi etkinlikleri yürütmede “Hiç” yeterli olmadığını düşünmektedirler.

4.2.5: Okul Çalgıları Derslerinin Haftalık Toplam Ders Saatlerinin Müzik Öğretmenliği Mesleğine Hazırlamadaki Yeterliği

YETERLİK DÜZEYLERİ	f	%
Tamamen	2	2.22
Büyük Ölçüde	4	4.44
Kısmen	48	53.33
Çok Az	34	37.78
Hiç	2	2.22
TOPLAM	90	100.00

Tablo 4.2.5'ten de izleneceği gibi müzik öğretmenlerinin % 2.22'si, okul çalgıları derslerinin lisans programındaki haftalık ders saatleri toplamını, müzik öğretmenliğine hazırlaması bakımından "Tamamen" yeterli bulurken, müzik öğretmenlerinin % 4.44'ü "Büyük Ölçüde", % 53.33'ü "Kısmen", % 37.78'i "Çok Az" yeterli bulmaktadır. "Hiç" seçeneğini onaylayan müzik öğretmenlerinin oranı ise % 2.22'dir.

4.2.6: Okul Çalgıları Dersleri İçeriğinin Müzik Öğretmenliği Mesleğinde Kullanılabilirlik Bakımından Yeterliği

YETERLİK DÜZEYLERİ	f	%
Tamamen	1	1.11
Büyük Ölçüde	44	48.89
Kısmen	27	30.00
Çok Az	15	16.67
Hiç	3	3.33
TOPLAM	90	100.00

Müzik öğretmenlerinin okul çalgıları derslerinin içeriğine ilişkin verdikleri yanıtların, tablo 4.2.6'dan da görüleceği gibi % 1.11'i "Tamamen", % 48.89'u "Büyük Ölçüde", % 30'u "Kısmen", % 16.67'si "Çok Az", % 3.33'ü "Hiç" şeklinde olduğu görülmektedir.

4.2.7: Okul Çalgıları Derslerinin İçeriğinin Ders Dışı Müziksel Etkinliklere Katkı Sağlamadaki Yeterliği

YETERLİK DÜZEYLERİ	f	%
Tamamen	2	2.22
Büyük Ölçüde	53	58.89
Kısmen	10	11.11
Çok Az	15	16.67
Hiç	10	11.11
TOPLAM	90	100.00

Tablo 4.2.7'de ders dışı etkinliklere katkı sağlaması açısından okul çalgıları derslerinin yeterlik durumu gösterilmektedir. Bu soruyla ilgili olarak müzik öğretmenlerinin % 2.22'si "Tamamen", % 58.89'u "Büyük Ölçüde", % 11.11'i "Kısmen", % 16.67'si "Çok Az", % 11.11'i "Hiç" şeklinde olduğu görülmektedir.

4.2.8: Okul Çalgıları Derslerinin Öğrencilerin Müziksel İşitme Yeteneklerini Geliştirme Açısından Yeterliği

YETERLİK DÜZEYLERİ	f	%
Tamamen	3	3.33
Büyük Ölçüde	45	50.00
Kısmen	15	16.67
Çok Az	18	20.00
Hiç	9	10.00
TOPLAM	90	100.00

Tablo 4.2.8’de müzik öğretmenlerinin, öğrencilerin müziksel işitme yeteneklerini geliştirmede okul çalgıları derslerinden yararlanma oranları görülmektedir. Buna göre Müzik öğretmenlerinin % 3.33’ü “Tamamen”, % 50’si “Büyük Ölçüde”, % 16.67’si “Kısmen”, % 20’si “Çok Az” oranında okul çalgıları derslerinden yararlandıklarını ifade etmektedir. Müzik öğretmenlerinin % 10’u ise öğrencilerin müziksel işitme eteneklerini geliştirme konusunda “Hiç” yeterli olmadıklarını belirtmektedir.

4.2.9: Okul Çalgıları Derslerinin Müzik Öğretmenliği Mesleğinde Öğrencilere Yönelik Müziksel Zevk Eğitimi Geliştirme Açısından Yeterliği

YETERLİK DÜZEYLERİ	f	%
Tamamen	4	4.44
Büyük Ölçüde	50	55.56
Kısmen	18	20.00
Çok Az	11	12.22
Hiç	7	7.78
TOPLAM	90	100.00

Tablo 4.2.9'dan da izleneceği gibi; müzik öğretmenlerinin, öğrencilerin müziksel zevk eğitimlerini geliştirmesinde okul çalgıları derslerinden yararlanma oranlarını belirlemek için sorulan soruya, müzik öğretmenlerinin % 4.44'ü "Tamamen", % 55.56'sı "Büyük Ölçüde", % 20'si "Kısmen", % 12.22'si "Çok Az" olarak yanıt vermişlerdir. "Hiç" olarak yanıtlayan müzik öğretmenlerinin oranı ise % 7.78'dir.

4.2.10: Okul Çalgıları Derslerinin Müzik Öğretmenliği Mesleğinde Öğrencilere Müziğin Dayandığı Teorik Bilgileri Aktarmadaki Yeterliği

YETERLİK DÜZEYLERİ	f	%
Tamamen	5	5.56
Büyük Ölçüde	25	27.78
Kısmen	42	46.67
Çok Az	10	11.11
Hiç	8	8.89
TOPLAM	90	100.00

Tablo 4.2.10'a göre müzik öğretmenlerinin ilk ve orta öğretim müzik derslerinde, müziğin dayandığı teorik bilgileri aktarmada müzik öğretmeni yetiştirme çerçevesinde aldıkları okul çalgıları derslerinden yararlanma yeterlik durumu % 5.56'sı "Tamamen", % 27.78'i "Büyük Ölçüde", % 46.67'si "Kısmen", % 11.11'i "Çok Az" olarak görülmektedir. Müzik öğretmenlerinin % 8.89'u ise teorik bilgileri aktarmada okul çalgıları derslerinden yararlanma düzeyini "Hiç" olarak belirtmektedir.

4.2.11: Okul Çalgıları Derslerinde Öğretilen Staccato ve Legato Çalış Biçimlerini Müzik Öğretmenliği Mesleğinde Uygulayabilme Yeterliği

YETERLİK DÜZEYLERİ	f	%
Tamamen	2	2.22
Büyük Ölçüde	35	38.89
Kısmen	44	48.89
Çok Az	2	2.22
Hiç	7	7.78
TOPLAM	90	100.00

Tablo 4.2.11’de, müzik öğretmenlerinin ses eğitimi alan derslerinde gördükleri staccato ve legato söyleyiş biçimlerini, müzik öğretmenliği mesleğinde uygulayabilme durumları görülmektedir. Buna göre müzik öğretmenleri bu çerçevedeki yeterliklerini, % 2.22’si “Tamamen”, % 38.89’u “Büyük Ölçüde”, % 48.89’u “Kısmen”, % 2.22’si “Çok Az” olarak belirtmektedirler. Müzik öğretmenlerinin % 7.78’i ise okul çalgıları derslerinde öğretilen staccato ve legato çalış biçimlerini müzik öğretmenliği mesleğinde “Hiç” uygulayamadıklarını belirtmektedirler.

4.2.12: Okul Çalgıları Derslerinde Öğretilen Piano, Forte v.b Nüansları Müzik Öğretmenliği Mesleğinde Uygulayabilme Yeterliği

YETERLİK DÜZEYLERİ	f	%
Tamamen	3	3.33
Büyük Ölçüde	54	60.00
Kısmen	23	25.56
Çok Az	1	1.11
Hiç	9	10.00
TOPLAM	90	100.00

Tablo 4.2.12’de , Müzik öğretmenlerinin okul çalgıları derslerinde gördükleri piano, forte v.b. nüansları kullanabilme yeterliklerine ilişkin sonuçlar görülmektedir. Buna göre müzik öğretmenlerinin % 3.33’ü “Tamamen”, % 60’ı “Büyük Ölçüde”, % 25.56’sı “Kısmen”, % 1.11’i “Çok Az” kullanabildiklerini belirtmişlerdir. Müzik öğretmenlerinin %10’u “Hiç” kullanamadıklarını belirtmektedirler.

4.2.13: Okul Çalgıları Derslerinde Her Enstrüman İçin Oluşturulan Çalgı Repertuarlarının Müzik Öğretmenliği Mesleğindeki Yeterliği

YETERLİK DÜZEYLERİ	f	%
Tamamen	2	2.22
Büyük Ölçüde	3	3.33
Kısmen	43	47.78
Çok Az	34	37.78
Hiç	8	8.89
TOPLAM	90	100.00

Tablo 4.2.13'te okul çalgıları derslerinde her enstrüman için oluşturulan çalgı repertuarlarının müzik öğretmenliği mesleğindeki yeterliğine ilişkin sorulan soruya müzik öğretmenlerinin % 2.22'si "Tamamen", % 3.33'ü "Büyük Ölçüde", % 47.78'i "Kısmen", % 34.78'i "Çok Az" şeklinde yanıt vermişlerdir. Çalgı repertuarının, müzik öğretmenliği mesleği açısından "Hiç" yeterli olmadığını belirten öğretmenlerin oranı ise %8.89'dur.

4.2.14: Okul Çalgıları Derslerinin Müzik Öğretmenlerinin Mesleklerinde Karşılaştıkları Ses Sorunlarını Çözmedeki Yeterliği

YETERLİK DÜZEYLERİ	f	%
Tamamen	1	1.11
Büyük Ölçüde	39	43.33
Kısmen	43	47.78
Çok Az	3	3.33
Hiç	4	4.44
TOPLAM	90	100.00

Tablo 4.2.14'ten de izlenebileceği gibi müzik öğretmenlerinin mesleklerinde karşılaştıkları ses sorunlarının çözümünde okul çalgıları derslerinden yararlanma düzeylerinin belirlenmesi için sorulan soruya, müzik öğretmenlerinin % 1.11'i "Tamamen", % 43.33'ü "Büyük Ölçüde", % 47.78'i "Kısmen", % 3.33'ü "Çok Az" şeklinde yanıt vermişlerdir. Ses sorunlarının çözümünde okul çalgıları derslerinden yararlanma düzeylerini "Hiç" olarak ifade eden müzik öğretmenlerinin oranı ise % 4.44'dir.

4.2.15: Okul Çalgıları Derslerinin Müzik Öğretmenlerinin Mesleklerindeki Müzikalite ve Yorum Çalışmalarına Katkı Sağlamada Yeterliliği

YETERLİK DÜZEYLERİ	f	%
Tamamen	5	5.56
Büyük Ölçüde	24	26.67
Kısmen	44	48.89
Çok Az	8	8.89
Hiç	9	10.00
TOPLAM	90	100.00

Tablo 4.2.15'ten de izlenebileceği gibi okul çalgıları derslerinin müzik öğretmenlerinin mesleklerindeki müzikalite ve yorum çalışmalarına katkı sağlamadaki yeterliliği için sorulan soruya, müzik öğretmenlerinin % 5.56'sı "Tamamen", % 26.67'si "Büyük Ölçüde", % 48.89'u "Kısmen", % 8.89'u "Çok Az" seçenekleriyle yanıt vermişlerdir.

Üniversite eğitimi sırasında alınan okul çalgıları dersinde yapılan müzikalite ve yorum çalışmalarının "Hiç" yeterli olmadığını belirten müzik öğretmenlerinin oranı ise % 10 düzeyindedir.

4.2.16: Okul Çalgıları Derslerindeki Sınama Durumlarının Müzik Öğretmenliği Formasyonunun Değerlendirilmesi Açısından Yeterliği

YETERLİK DÜZEYLERİ	f	%
Tamamen	6	6.67
Büyük Ölçüde	27	30.00
Kısmen	33	36.67
Çok Az	17	18.89
Hiç	7	7.78
TOPLAM	90	100.00

Tablo 4.2.16'a göre, üniversite eğitimleri sırasında müzik öğretmenlerine okul çalgıları derslerinde uygulanan sınama durumlarının, müzik öğretmenliği formasyonunu belirleme açısından ne ölçüde yeterli olduğu sorusuna, müzik öğretmenlerinin % 6.67'si "Tamamen", % 30'u "Büyük Ölçüde", % 36.67'si "Kısmen", % 18.89'u "Çok Az" şeklinde yanıt vermişlerdir. Bu soruya "Hiç" şeklinde yanıt veren müzik öğretmenlerinin oranı ise % 7.78'dir.

4.2.17: Okul Çalgıları Derslerinde Uygulanan Ölçme-Değerlendirme Yaklaşımının Müzik Öğretmenliği Mesleğinde Öğrencilere Uygulanan Ölçme-Değerlendirme Etkinliklerine Katkı Sağlamada Yeterliği

YETERLİK DÜZEYLERİ	f	%
Tamamen	7	7.78
Büyük Ölçüde	24	26.67
Kısmen	42	46.67
Çok Az	8	8.89
Hiç	9	10.00
TOPLAM	90	100.00

Tablo 4.2.17'ye göre, okul çalgıları derslerinde uygulanan ölçme-değerlendirme yaklaşımının müzik öğretmenliği mesleğinde öğrencilere uygulanan ölçme-değerlendirme etkinliklerine katkı sağlaması bakımından ne ölçüde yeterli olduğunun saptanması amacıyla sorulan soruya müzik öğretmenlerinin % 7.78'i "Tamamen", % 26.67'si "Büyük Ölçüde", % 46.67'si "Kısmen", % 8.89'u "Çok Az" şeklinde yanıt vermişlerdir. Bu soruya "Hiç" şeklinde yanıt veren müzik öğretmenlerinin oranı ise % 10'dur.

5. SONUÇLAR ve ÖNERİLER

Bu bölümde; müzik öğretmenlerinin görüşlerine dayalı olarak elde edilen araştırma bulgularından sağlanan sonuçlar, maddeler halinde özetlenmekte, geliştirilen çözüm önerileri değerlendirilerek, daha sonra bu alanda yapılacak olan araştırmalara ışık tutması amacıyla araştırma önerileri de ayrıca aşağıda sunulmaktadır.

5.1. Sonuçlar

5.1.1 Müzik Öğretmenlerinin Müzik Öğretmeni Yetiştirme Programlarındaki Okul Çalgıları Derslerine Yönelik Sorulan Değerlendirme Sorularına İlişkin Görüşlerine Dayalı Sonuçlar

1. Müzik öğretmenlerinin yaklaşık olarak % 71'i okul çalgıları derslerini, öğretmenlik mesleğiyle “Tamamen” (% 4.44), “Büyük Ölçüde” (% 20), “Kısmen” (% 46.67) ilişkilendirdikleri saptanmıştır. % 71 olan bu oran kısmen memnuniyet verici olup, müzik öğretmeni yetiştiren kurumların okul çalgıları derslerini, müzik öğretmenliği mesleğine hazırlaması bakımından yeterli düzeyde öğretmediği ve öğretim programlarında bazı iyileştirmelerin yapılması gerektiği sonucunu ifade etmektedir.

2. Müzik öğretmenlerinin yaklaşık olarak % 77'si öğretim amaçlarının “Tamamen” (% 1.11), “Büyük Ölçüde” (% 20), “Kısmen” (% 55.56) belirgin olduğunu belirtmiştir. Müzik öğretmenlerinin % 23'ünün ise belirgin olma durumunu “Çok Az” ve “Hiç” olarak ifade etmiş olmaları öğretim amaçlarının daha fazla belirginleştirilmesi gerektiği sonucunu ortaya koymaktadır.

3. Müzik öğretmenlerinin yaklaşık olarak % 88'i öğretim amaçlarının gerçekleştirilmesini “Tamamen” (% 2.22), “Büyük Ölçüde” (% 18.89), “Kısmen” (% 66.67) yeterli olarak belirtmişlerdir. Müzik öğretmenlerinin, öğretim amaçlarının belirginliği ile öğretim amaçlarının gerçekleştirilmesi konusunda doğru bir orantıda yanıt verdikleri bunun yanı sıra öğretim amaçlarının belirgin olmayışı ile öğretim amaçlarının gerçekleştirilememesi arasında da aynı şekilde doğru orantının bulunduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Bu durum öğretim amaçlarının bir bölümünün az belirgin olması dolayısıyla gerçekleştirilebilmelerinin de az düzeyde olduğu sonucunu işaret etmektedir (%12).

4. Müzik öğretmenlerinin yaklaşık olarak % 86'sının ders içi etkinlikleri yürütmede okul çalgıları derslerinden “Tamamen” (% 5.56), “Büyük Ölçüde” (% 40), “Kısmen” (% 40) yararlanabildikleri saptanmıştır. Yetersizlik boyutundan bakıldığında ise yaklaşık olarak % 54 oranında “Kısmen” (% 40), “Çok Az”(% 12.22) ve “Hiç” (% 2.22) seçenekleriyle karşılaşılmaktadır. Bu durum yetersizlik boyutundan değerlendirildiğinde okul çalgıları derslerine ait programların geliştirilmesine gereksinim duyulduğu sonucunu ortaya koymaktadır.

5. Okul çalgıları derslerinin haftalık toplam ders saatlerinin müzik öğretmenliği mesleğine hazırlamada % 2.22 oranında “Tamamen” yeterli olduğu, bunun dışında kalan % 98 oranında ise haftalık ders saatleri toplamının yetersizliğinin diğer seçeneklerde benimsenmiş olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buna göre lisans eğitiminde alınan okul çalgıları haftalık ders saatlerinin artırılmasının gerekli olduğu anlaşılmaktadır.

6. Okul çalgıları derslerinin içeriğinin müzik öğretmenliği mesleğinde kullanılabilirliğini “Tamamen” yeterli olarak ifade eden müzik öğretmenleri % 1.11 oranında kalmıştır. Dolayısıyla müzik öğretmenlerinin yaklaşık olarak % 95'inin okul çalgıları alan derslerinin içeriğine yönelik bazı iyileştirmelerin yapılması gerektiğini ifade ettikleri görülmektedir.

7. Müzik öğretmenlerinin yaklaşık olarak % 73'ünün okul çalgıları dersinin içeriğinin ders dışı müziksel etkinliklere katkı sağlamada “Tamamen” (% 2.22), “Büyük Ölçüde” (% 58.89), ve “Kısmen” (% 11.11) yeterli gördükleri ve bu katkıya olumlu yaklaştıkları sonucuna ulaşılmaktadır.

8. Müzik öğretmenlerinin % 87'sinin okul çalgıları derslerinin öğrencilere müziksel işitme yeteneğinin geliştirilmesine sağladığı katkıyı “Büyük Ölçüde” (%50), “Kısmen” (% 16.67) ve “Çok Az” (% 20) yeterli gördükleri, okul çalgıları derslerinin öğrencilerin müziksel işitme yeteneklerinin geliştirilmesine belirli bir ölçüde katkı sağladığı anlaşılmakla beraber “Tamamen” yeterli seçeneğinde görülen % 3.33'lük oran düşündürücü bir sonuç olarak değerlendirilmektedir.

9. Öğrencilerin müziksel zevk eğitimini geliştirme çalışmalarında okul çalgıları derslerinden yararlanan müzik öğretmenlerinin % 80'inin “Tamamen” (% 4.44), “Büyük Ölçüde” (% 55.56), “Kısmen” (% 20) seçeneklerinde toplandıkları

görülmektedir. Bu oran olumlu olup her beş müzik öğretmeninden dördünün müziksel zevk eğitimini geliştirme çalışmalarında okul çalgıları derslerinden mümkün olduğunca yararlanmaya çalıştığını göstermektedir. Bununla birlikte bu oranın % 20'sinin sadece “Kısmen” seçeneğiyle ifade edilmiş olması, müzik öğretmenlerinin müziksel zevk geliştirme çalışmalarında okul çalgıları derslerinden daha fazla yararlanma gereğini duydukları sonucunu ortaya koymaktadır.

10. Müzik öğretmenlerinin yaklaşık olarak % 80'i, müzik derslerinde müziğin dayandığı teorik bilgileri öğrencilere aktarmada, okul çalgıları derslerinden “Tamamen” (%5.56), “Büyük Ölçüde” (% 27.78) ve “Kısmen” (% 46.67) yeterli durumda olduklarını ifade etmektedirler. Bu yüzde değerleri ile her beş müzik öğretmeninden dördünün teorik bilgileri öğrencilere aktarıırken ses eğitimi alan derslerinden yararlanma çabası içerisinde oldukları sonucuna ulaşılmaktadır.

11. Staccato ve legato çalış biçimlerinin müzik öğretmenliği mesleğinde uygulanabilirliği bakımından, müzik öğretmenlerinin % 90 oranında başarı sağladıkları görülmektedir. Öğretmenlerin % 10'u ise bu soruyu “Çok Az” (% 2.22) ve “Hiç” (% 7.78) şeklinde cevaplandırmışlardır.

12. Müzik öğretmenlerinin yaklaşık olarak % 89'unun, Piyano, forte v.b. nüansları müzik öğretmenliğinde rahatlıkla uygulayabildikleri görülmektedir. Öğretmenlerin yaklaşık % 11'i bu soruyu “Çok Az” (1.11), “Hiç” (% 7.78) olarak cevaplandırmışlardır.

13. Müzik öğretmenliği mesleği açısından okul çalgıları repertuarlarının yeterliliği konusunda “Tamamen” seçeneğini belirten müzik öğretmenlerinin oranının % 2.22, “Büyük Ölçüde” seçeneğini belirten müzik öğretmenlerinin oranının % 3.33 gibi çok düşük oranlarda kalması düşündürücü bulunmaktadır. Ayrıca müzik öğretmenlerinin % 47.78'inin “Kısmen” seçeneğinde birleşmiş olması, müzik öğretmenlerinin okul çalgıları repertuarlarını müzik öğretmenliği mesleği açısından gerektiği kadar yeterli bulmadıkları sonucunu ortaya koymaktadır. “Çok Az (% 34.78), “Hiç” (8.89) seçeneklerinin toplamının yaklaşık % 47 oranında çıkması ise okul çalgıları repertuarlarının müzik öğretmenliği mesleği açısından yeniden düzenlenmesi ve geliştirilmesi gerektiğini göstermektedir.

14. Okul çalgıları derslerinin müzik öğretmenliğinde karşılaşılan ses sorunlarının çözülmesindeki yeterliği konusunda müzik öğretmenlerinin yaklaşık olarak % 91'i "Büyük Ölçüde" (% 43.33), ve "Kısmen" (% 47.78) toplanmışlardır. Bu oran yaklaşık her beş müzik öğretmeninden dördünün karşılaştıkları ses sorunlarının çözümüyle ilgilendikleri veya ilgilenmeye çalıştıkları sonucunu göstermektedir. "Çok Az" (% 3.33) ve "Hiç" (% 4.44) şıklarının toplamı ise % 7.77 olmaktadır.

15. Okul çalgıları derslerinin müzik öğretmenliği mesleğindeki müzikalite ve yorum çalışmalarına katkı sağlaması konusunda müzik öğretmenlerinin yaklaşık % 81'i "Tamamen" (% 5.56), "Büyük Ölçüde" (% 26.67) ve "Kısmen" (%48.89) seçeneklerinde toplanmışlardır. Bu sonuca göre müzik öğretmenlerinin çok önemli bir bölümünün, müzikalite ve yorum çalışmalarını yapabilecek durumda olduğu görülmektedir.

16. Okul çalgıları derslerindeki sınama durumlarını, müzik öğretmenlerinin yaklaşık olarak % 66.67'si müzik öğretmenliği formasyonunun belirlenmesi ve değerlendirilmesi açısından "Büyük Ölçüde" (% 30) ve "Kısmen" (% 36.67) yeterli bulmuşlardır. "Tamamen" seçeneğinin % 6.67 oranında kalması, "Çok Az" ve "Hiç" seçeneğinin toplamının % 26 olması, müzik öğretmenliği programı kapsamındaki sınama durumlarına daha fazla önem verilmesinin gerekli olduğu sonucunu ortaya çıkarmaktadır.

17. Okul çalgıları dersinde uygulanan ölçme- değerlendirme yaklaşımının, müzik öğretmenliği mesleğinde uygulanan ölçme-değerlendirme yaklaşımlarına katkısına ilişkin olarak müzik öğretmenlerinin özellikle "Kısmen" seçeneğinde (% 46.67) yoğunlaştığı görülmektedir. Bu sonuca göre müzik öğretmenlerinin, okul çalgıları alan derslerinde uygulanan ölçme-değerlendirme yöntemlerinden yararlandıkları ancak, müzik öğretmenliği mesleğinin gereklerine göre farklı ölçme-değerlendirme yöntemlerini de kullandıkları ortaya çıkmaktadır.

5.2 Öneriler

Yukarıdaki sonuçlar ışığında geliştirilen çözüm önerileri aşağıda maddeler halinde belirtilmiştir.

1. Eğitim kalitesinin artırılması amacıyla sınıflardaki öğrenci sayılarının azaltılması ve böylece öğretmenin her öğrenciye daha fazla zaman ayırabilmesi sağlanmalıdır.
2. İlköğretim birinci kademedeki yapılan müzik derslerine, sınıf öğretmeni yerine müzik öğretmenin girmesi sağlanmalıdır.
3. Her okula mutlaka bir müzik odası yapılmalı ve müzik derslerinin bu odada gerçekleştirilmesi sağlanmalıdır. Bunun yanı sıra başta piyano olmak üzere müzik derslerinde kullanılacak enstrümanlar alınarak, müzik odasında müzik öğretmenin hizmetine sunulmalıdır.
4. Okul çalgıları dersleri öğretmenlik mesleğiyle daha fazla ilişkilendirilebilir hale getirilmelidir. Bu amaçla okul çalgıları dersleri, müzik öğretmenliği bölümü mezunlarının, göreve başladıklarında hiç zorlanmadan uyum sağlayabilecekleri, güncelleştirilebilen bilgilerle donatılmalıdır.
5. Okul çalgıları derslerinin içeriklerinde anlatılmak istenenlerin rahatlıkla anlaşılabilir şekilde, net ifadelerle anlatılması sağlanmalıdır. Bu şekilde okul çalgıları dersinin öğretim amaçlarının gerçekleştirilebilme yüzdesi artırılabilir.
6. Okul çalgıları derslerinin içeriği, müzik öğretmenliği mesleğinde kullanılabilirlik bakımından yeniden gözden geçirilmeli, müzik öğretmenliği mesleğindeki ders içi etkinliklere daha fazla yeterli olabilecek hale getirilmelidir.
7. Okul çalgıları derslerinin haftalık ders saatleri toplamının yetersizliği ağırlıklı olarak vurgulanmaktadır. Bu isteğin müzik öğretmenlerinin okul çalgıları derslerine duydukları ihtiyacın çok fazla olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Bu nedenle daha yoğun ve yararlı bir ses eğitimi alan dersi programının uygulanabilmesi için haftalık ders saatleri artırılmalıdır.
8. Okul çalgıları derslerinde oluşturulan repertuar, yeniden gözden geçirilmeli, müzik öğretmenliği mesleğinde daha fazla kullanılabilir bir repertuar haline getirilmelidir.

9. Okul algıları derslerinin programları kapsamındaki sınama durumları ile ölçme-değerlendirme durumlarına daha fazla önem verilerek, müzik öğretmenlerinin müzik derslerinde uyguladığı sınama durumları ile ölçme-değerlendirme durumlarına da ışık tutacak şekilde yeniden düzenlenmelidir.

10. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından, tüm müzik öğretmenlerine okul çalgılarıyla ilgili yurtiçi ve yutrdışında yapılacak olan etkinlikler için maddi destek sağlanmalıdır.

KAYNAKÇA

- AKDOĞU, Onur (1994), **Türk Müziğinde Perdeler**, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara.
- BOZKAYA, İ. (2001), **Okul Ortamında Müzik**, Özhan Matbaacılık, Bursa.
- DURGUN, Ş. (2005), **Türkiye’de Devletçi Gelenek ve Müzik**, Alter Yayıncılık, Ankara.
- EDMAN, I. (1977), **Sanat ve İnsan, Estetiğe Giriş**, İnkılâp ve Aka Kitabevi, İstanbul.
- GAZİMİHAL, Mahmut Ragıp (1975), **Ülkelerde Kopuz ve Tezeneli Sazlarımız**, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara.
- GAZİMİHAL, Mahmut Ragıp (1961), **Saz**, Türk Folklor Araştırmaları Cilt VI, İstanbul
- GAZİMİHAL, Mahmut Ragıp (1961), **Müzik Sözlüğü**, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul.
- GÜVENÇ, B. (2003), **İnsan ve Kültür**, Remzi Kitabevi, İstanbul (10. Basım).
<http://www.mavirize.com/genel/mandolin.html>
<http://www.pcteknik.net/gitar/65585-klasik-gitarin-tarihcesi.html>
<http://tr.wikipedia.org/wiki/Blokfl%C3%BCt>
- KANNECİ, A. (2009), **Klasik Gitar Metodu**, Evrensel Müzikevi, Ankara.
- KAYNAR, Ü. (1996), **Türk Halk Kültürü ve Halk Müziği**, Ege Yayınları, Egemen Matbaacılık, İstanbul.
- MİLLİ, Makbule S. (1999), *İlköğretim Okullarında Piyano ve Klavyeli Çalgıların Müzik Öğretmenleri Tarafından Kullanımı ve Eğitime Katkıları*. Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.
- PARLAK, Erol (2000), **Türkiye’de El İle (Şelpe) Bağlama Çalma Geleneği ve Çalış Teknikleri**, T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- SUN, Muammer. (2002), **Okul Öncesi Eğitiminde Müzik**. Müzik Eserleri Yayınları, İzmir.
- TANRIKORUR, Ç. (1998), **Müzik Kimliğimiz Üzerine Düşünceler**, Ötüken Neşriyat A. Ş. İstanbul.

TURHAN, Salih (2000), **Türk Halk Müziğinde Çeşitli Görüşler**, T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.

UÇAN, Ali. (1994).**Müzik Eğitimi**, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara.

UÇAN, A. (1997), **Müzik Eğitimi, Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar** (İkinci Baskı), Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara.

UÇAN, A. (2005), **İnsan ve Müzik, İnsan ve Sanat Eğitimi**. (3.Basım) Evrensel Müzikevi, Ankara.

EKLER

EK 1: Müzik Öğretmenlerine Uygulanan Anket Formu

Sayın Müzik Öğretmeni

Bu anket çalışması, “Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Bölümleri Ders Programlarında Yer Alan Okul Çalgıları Dersinin Müzik Öğretmenlerinin Görüşlerine Dayalı Olarak Yeterlilik Yönünden İncelenmesi” adlı yüksek lisans tezi için veri toplama amacıyla hazırlanmıştır.

Anket, Ankara ili sınırları içinde yer alan, Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı ilk ve orta öğretim okullarında görev yapan müzik öğretmenlerine yöneliktir.

Bu araştırmada ulaşılabacak sonuçların, müzik öğretmeni yetiştiren kurumlardaki okul çalgıları derslerine yönelik programların geliştirilmesine, müzik öğretmenliği formasyonu açısından katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Ankete verilecek cevaplar gizli tutulacak, sadece araştırma için kullanılacaktır. Tezin amacına ulaşabilmesi için ankette yer alan soruları içtenlikle cevaplandırmanızı diler, saygılar sunarım.

Ahmet KOÇ

G.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Yüksek Lisans Öğrencisi

Yönerge: Aşağıda iki grup soru bulunmaktadır. Birinci grupta, müzik öğretmenlerinin kişisel bilgilerine ilişkin değerlendirmelere yönelik sorular bulunmaktadır.

İkinci grupta ise müzik öğretmenliği mesleğindeki uygulamalara yönelik sorular yer almaktadır. Öğrencilerinizin durumunu düşünerek, uygulamalarınıza yönelik olarak hazırlanmış, dereceli ölçek üzerinde, size uygun olan seçeneği (X) işareti ile belirtiniz.

KİŞİSEL ÖZELLİKLERE AİT SORULAR

1. En son bitirdiğiniz öğretim kurumu (adını lütfen yazınız)

- Fakülte Yüksek Öğretmen Okulu
 Konservatuar Diğer

2. Görev yaptığınız okulun adı

-----

3. Hizmet süreniz

- 1-5 yıl 6-10 yıl 11-15 yıl 16-20 yıl
 20 yıldan fazla

4. Haftalık ders yükünüz

- 1-5 saat   6-10 saat   11-15 saat   16- 20 saat
 20 saatten fazla

5. Eğitiminizi gördüğünüz çalgılar

Ana çalgınız:

Yardımcı çalgınız:

6. Okul çalgılarıyla ilgili katıldığınız kurs ve seminerlerden size uygun olanları işaretleyiniz.

- MEB'nin hizmet içi eğitim kurslarına katıldım.
 Özel müzik merkezlerinde atölye çalışmalarına katıldım.
 Çalıştığım okulun düzenlediği kurs ve seminerlere katıldım.
 Diğer

7. Okulunuzda müzik dersinin yapıldığı bir müzik sınıfı var mı?

- Evet   Hayır

8. Sınıfınız, müzik derslerinin yapılmasına ne ölçüde uygundur?

-Birinci kademe için:

- Tamamen   Büyük ölçüde   Kısmen   Çok az   Hiç

-İkinci kademe için:

- Tamamen   Büyük ölçüde   Kısmen   Çok az   Hiç

**MÜZİK ÖĞRETMENLERİNİN OKUL ÇALGILARI DERSİNE İLİŞKİN
GÖRÜŞLERİNE AİT SORULAR**

1. Üniversite eğitiminiz süresince aldığınız okul çalgıları derslerini öğretmenlik mesleğinizle ne ölçüde ilişkilendirebiliyorsunuz?

( ) Tamamen ( ) Büyük ölçüde ( ) Kısmen ( ) Çok az ( ) Hiç

2. Üniversite eğitiminiz süresince aldığınız okul çalgıları derslerinin öğretim amaçları, sizce genelde ne ölçüde belirgindir?

( ) Tamamen ( ) Büyük ölçüde ( ) Kısmen ( ) Çok az ( ) Hiç

3. Üniversite eğitiminiz süresince aldığınız okul çalgıları derslerinin öğretim amaçları, sizce ne ölçüde gerçekleşmektedir?

( ) Tamamen ( ) Büyük ölçüde ( ) Kısmen ( ) Çok az ( ) Hiç

4. Okul çalgıları dersleri, müzik öğretmenliği görevindeki ders içi etkinlikleri yürütmede sizce ne ölçüde yeterlidir?

( ) Tamamen ( ) Büyük ölçüde ( ) Kısmen ( ) Çok az ( ) Hiç

5. Okul çalgıları derslerinin haftalık toplam ders saatleri müzik öğretmenliği mesleğine hazırlamada sizce ne ölçüde yeterlidir?

( ) Tamamen ( ) Büyük ölçüde ( ) Kısmen ( ) Çok az ( ) Hiç

6. Okul çalgıları dersinin içeriği müzik öğretmenliği mesleğinde kullanılabilirlik bakımından ne ölçüde yeterlidir?

( ) Tamamen ( ) Büyük ölçüde ( ) Kısmen ( ) Çok az ( ) Hiç

7. Okul çalgıları derslerinin içeriği, ders dışı müziksel etkinliklere katkı sağlamada ne ölçüde yeterlidir?

( ) Tamamen ( ) Büyük ölçüde ( ) Kısmen ( ) Çok az ( ) Hiç

8. Okul çalgıları dersleri öğrencilerin müziksel işitme yeteneklerini geliştirme açısından ne ölçüde yeterlidir?

Tamamen Büyük ölçüde Kısmen Çok az Hiç

9. Okul çalgıları dersleri müzik öğretmeliği mesleğinde öğrencilere yönelik müziksel zevk eğitimini geliştirme açısından ne ölçüde yeterlidir?

Tamamen Büyük ölçüde Kısmen Çok az Hiç

10. Okul çalgıları dersleri müzik öğretmenliği mesleğinde öğrencilere müziğin dayandığı teorik bilgileri aktarmada ne ölçüde yeterlidir?

Tamamen Büyük ölçüde Kısmen Çok az Hiç

11. Okul çalgıları derslerinde öğretilen staccato ve legato çalış biçimleri müzik öğretmenliği mesleğinde uygulanabilirlik açısından ne ölçüde yeterlidir?

Tamamen Büyük ölçüde Kısmen Çok az Hiç

12. Okul çalgıları derslerinde öğretilen piano, forte v.b. nüanslar müzik öğretmenliğinde uygulanabilirlik açısından ne ölçüde yeterlidir?

Tamamen Büyük ölçüde Kısmen Çok az Hiç

13. Okul çalgıları derslerinde her enstrüman için oluşturulan çalgı repertuarları müzik öğretmenliği mesleği açısından ne ölçüde yeterlidir?

Tamamen Büyük ölçüde Kısmen Çok az Hiç

14. Okul çalgıları dersleri, müzik öğretmenlerinin mesleklerinde karşılaştıkları ses sorunlarını çözmeye ne ölçüde yeterlidir?

Tamamen Büyük ölçüde Kısmen Çok az Hiç

15. Okul çalgıları dersleri, müzik öğretmenlerinin mesleklerindeki müzikalite ve yorum çalışmalarına katkı sağlamada ne ölçüde yeterlidir?

Tamamen Büyük ölçüde Kısmen Çok az Hiç

16. Okul algıları derslerindeki sına ma durumları, müzik öğretmenliği formasyonunun değerlendirilmesi açısından sizce ne ölçüde yeterlidir?

Tamamen   Büyük ölçüde   Kısmen   Çok az   Hiç

17. Okul algıları derslerinde uygulanan ölçme-değerlendirme yaklaşımı müzik öğretmenliği mesleğinde öğrencilere uygulanan ölçme-değerlendirme etkinliklerine katkı sağlaması bakımından ne ölçüde yeterlidir?

Tamamen   Büyük ölçüde   Kısmen   Çok az   Hiç

EK 2: Müzik Öğretmenliği Lisans Programı ve Müzik Öğretmenliği Lisans Programı Ders İçerikleri

I.YARIYIL

	DERSİN ADI	T	U	K
A	Müziksel İtme Okuma Yazma I	2	2	3
A	Piyano I	1	0	1
A	Bireysel Çalgı I	1	0	1
A	Bireysel Ses Eğitimi I	1	0	1
A	Okul Çalgıları I (Gitar-Balılama-Bloklüt)	0	2	1
MB	Eğitim Bilimine Giriş	3	0	3
GK	Müzik Kültürü	2	0	2
GK	Felsefeye Giriş	2	0	2
GK	Türkçe I: Yazılı Anlatım	2	0	2
GK	Atatürk İlkeleri ve İnkilâp Tarihi I	2	0	2
GK	Yabancı Dil I	3	0	3
TOPLAM		19	4	21

II. YARIYIL

	DERSİN ADI	T	U	K
A	Müziksel İtme Okuma Yazma II	2	2	3
A	Piyano II	1	0	1
A	Bireysel Çalgı II	1	0	1
A	Bireysel Ses Eğitimi II	1	0	1
A	Okul Çalgıları II(Gitar-Balılama-Bloklüt)	0	2	1
A	Koro I	0	2	1
GK	Genel Müzik Tarihi I	2	0	2
GK	Türkçe II: Sözlü Anlatım	2	0	2
GK	Atatürk İlkeleri ve İnkilâp Tarihi II	2	0	2
GK	Yabancı Dil II	3	0	3
MB	Eğitim Psikolojisi	3	0	3
TOPLAM		17	6	20

III. YARIYIL

	DERSİN ADI	T	U	K
A	Müziksel İtme Okuma Yazma III	2	2	3
A	Piyano III	1	0	1
A	Bireysel Çalgı III	1	0	1
A	Bireysel Ses Eğitimi III	1	0	1
A	Koro II	2	2	3
A	Armoni Kontrpuan-Ellik I	2	0	2
A	Geleneksel Türk Halk Müziği	2	0	2
A	Okul Çalgıları(Gitar-Balılama-Bloklüt) III	0	2	1
MB	Öğretim İlke ve Yöntemleri	3	0	3
GK	Genel Müzik Tarihi II	2	0	2
GK	Bilgisayar I	2	2	3
TOPLAM		18	8	22

IV. YARIYIL

	DERSİN ADI	T	U	K
A	Müziksel İtme Okuma Yazma IV	2	2	3
A	Piyano IV	1	0	1
A	Bireysel Çalgı IV	1	0	1
A	Bireysel Ses Eğitimi IV	1	0	1
A	Koro III	2	2	3
A	Armoni Kontrpuan-Ellik II	2	0	2
A	Geleneksel Türk Halk Müziği Uygulaması	0	2	1
A	Türk Müzik Tarihi	2	0	2
A	Elektronik Org Eğitimi	0	2	1
MB	Rehberlik	3	0	3
GK	Bilgisayar II	2	2	3
TOPLAM		16	10	21

V.YARIYIL

	DERSİN ADI	T	U	K
A	Müzik İtme Okuma Yazma V	2	0	2
A	Piyano V	1	0	1
A	Bireysel Çalgı V	1	0	1
A	Armoni Kontrpuan-Ellik III	2	0	2
A	Koro IV	1	2	2
A	Orkestra/Oda Müziği I	1	2	2
A	Geleneksel Türk Sanat Müziği	2	0	2
A	Çalgı Bakım Onarım Bilgisi I	0	2	1
A	Ellik Çalma	0	2	1
A	Eğitim Müziği Dağları	2	0	2
MB	Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı	2	2	3
GK	Güncel ve Popüler Müzikler	2	0	2
TOPLAM		16	10	21

VI. YARIYIL

	DERSİN ADI	T	U	K
A	Müziksel İtme Okuma Yazma VI	2	0	2
A	Piyano VI	1	0	1
A	Bireysel Çalgı VI	1	0	1
A	Armoni Kontrpuan-Ellik IV	2	0	2
A	Koro V	1	2	2
A	Orkestra/Oda Müziği II	1	2	2
A	Geleneksel Türk Sanat Müziği Uygulaması	0	2	1
A	Çalgı Bakım Onarım Bilgisi II	0	2	1
A	Müzik Biçimleri	2	0	2
MB	Özel Öğretim Yöntemleri I	2	2	3
MB	Sınıf Yönetimi	2	0	2
GK	Estetik *	0	2	1
TOPLAM		14	12	20

VII. YARIYIL

	DERSİN ADI	T	U	K
A	Piyano VII*	1	0	1
A	Bireysel Çalgı VII	1	0	1
A	Koro VI	2	2	3
A	Orkestra/Oda Müziği III	1	2	2
A	Türk Müziği Çökseslendirme*	0	2	1
MB	<i>Okul Deneyimi</i>	1	4	3
MB	<i>Özel Öğretim Yöntemleri II</i>	2	2	3
MB	Ölçme ve Değerlendirme	3	0	3
MB	Bilimsel Araştırma Teknikleri	2	0	2
GK	Topluma Hizmet Uygulamaları**	1	2	2
GK	Oyun, Dans ve Müzik	0	2	1
TOPLAM		14	16	22

VIII. YARIYIL

	DERSİN ADI	T	U	K
A	Koro VII	0	2	1
A	Orkestra/Oda Müziği IV	1	2	2
A	Proje-Tez	0	2	0
A	Okul Öncesi Müzik Eğitiminde Genel Yaklaşımlar*	0	2	1
MB	Elitim Müziği Besteleme	2	2	3
MB	Müzik Toplulukları Eğitimi ve Yönetimi	1	2	2
MB	<i>Öğretmenlik Uygulaması</i>	2	6	5
MB	Piyano ve Öğretimi	1	0	1
MB	Bireysel Çalgı ve Öğretimi	1	0	1
GK	Türk Elitim Tarihi*	2	0	2
TOPLAM		10	18	18

GENEL TOPLAM	Teorik	Uygulama	Kredi	Saat
	124	84	165	208

A: Alan ve alan eğitimi dersleri, MB: Öğretmenlik meslek bilgisi dersleri, GK: Genel kültür dersleri

MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS PROGRAMI DERS İÇERİKLERİ (Y.Ö.K)

Okul Çalgıları I

Bağlama : Bağlama çalgısı hakkında genel bilgiler, bağlamanın okul-müzik eğitimindeki yeri ve önemi, bağlamada akord çeşitleri ve yaygın kullanılan akord çeşitleri, bağlama ile doğru oturuş ve tutuş pozisyonu, sağ ve sol el tutuşları. Halk müziği ses sistemi ve bağlamalarda kullanılan perdeler, halk müziğinde çok kullanılan Uşşak ve Hüseyini başta olmak üzere makamlar hakkında kısa bilgi, bu makamlardaki kolay ve basit ezgilerden başlamak üzere diğer makamlarla da ilgili ezgileri çalma. Basit ezgilerle yaygın kullanılan makamlarla eş zamanlı olarak, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, ve 10 zamanlı usullerle yazılmış ezgileri çalma, okul-müzik eğitiminde kullanılacak ezgileri, ezgileri toplu çalma, bağlamada orta ve üst teli kullanma.

Gitar: Gitar çalgısının genel kullanım özellikleri, gitarla doğru oturuş ve tutuş pozisyonu alma, gitarın akordu ve basit arpejleri yapma. Küçük ölçekli ezgileri çalma. Okul şarkılarını solo olarak çalma, I. pozisyondaki temel akorlar, okul şarkılarına akorla eşlik etme.

Soprano Blokflüt: Çalgının özellikleri, yapılışı ve aile içindeki konumu, ses alanı ve olanakları. Okul müzik eğitiminde kullanılma nedenleri, tutuş, üfleme ve ses üretme teknikleri. Küçük ölçekli ezgileri çalma. Şarkı, türkü, marş ve çeşitli eğitim müziklerinde uygulamalı çalışmalar.

Mandolin: Mandolinin özellikleri, okul müziğindeki yeri, ses alanı ve olanakları, tutuş, tremolo tekniği, okul müziğine ilişkin şarkı dağarcığı üzerinde kolaydan zora çalma teknikleri, mandolinin solistik kullanımı.

Okul Çalgıları II

Bağlama : Bağlama çalgısının genel tanıtımı, bağlamanın okul-müzik eğitimindeki yeri ve önemi, bağlamada akord çeşitleri ve yaygın kullanılan akord çeşitleri. Bağlama ile doğru oturuş ve tutuş pozisyonu, sağ ve sol el tutuşları. Halk müziği ses sistemi ve bağlamalarda kullanılan perdeler, halk müziğinde çok kullanılan Uşşak ve Hüseyini başta olmak üzere makamlar hakkında bilgi, bu makamlardaki kolay ve basit ezgilerden başlamak üzere diğer makamlarla da ilgili ezgileri çalma. Basit ezgilerle yaygın kullanılan makamlarla eş zamanlı olarak, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, ve 10 zamanlı usullerle yazılmış ezgileri çalma. Okul-müzik eğitiminde kullanılacak ezgiler, ezgileri toplu çalabilme becerisi, bağlamada orta ve üst tel kullanımı.

Gitar: Gitar algısının genel özellikleri, gitarla doğru oturuş ve tutuş pozisyonu, gitarın akordunu ve basit arpejleri yapma. Küçük lekli ezgileri alma. Okul şarkılarını solo ve gitar eşliğiyle alma, I. pozisyondaki temel akorlar, okul şarkılarına akorla eşlik etme.

Soprano Blokflüt: algının tanıtımı, yapılışı ve aile içindeki konumu, ses alanı ve olanakları. Okul müzik eğitiminde kullanılma nedenleri, tutuş, üfleme ve ses üretme teknikleri. Küçük lekli ezgileri alma. Şarkı, türkü, marş ve çeşitli eğitim müziklerinde uygulamalı alışmalar.

Mandolin: Mandolinin tanıtımı, okul müziğindeki yeri, ses alanı ve olanakları, tutuş, tremolo tekniği, okul müziğine ilişkin şarkı dağarcığı üzerinde kolaydan zora çalma teknikleri, mandolinin solistik kullanımı.

Okul algıları III

Bağlama: Bağlama algısının genel olarak tanıtılması; Bağlamanın okul-müzik eğitimindeki yeri ve nemi; Bağlamada akord eşitleri ve yaygın kullanılan akord çeşitlerinin öğretilmesi; Bağlama ile doğru oturuş ve tutuş pozisyonunu kavrayabilme, sağ ve sol el tutuşlarının öğretilmesi; Halk müziği ses sistemi ve bağlamalarda kullanılan perdeler; Halk müziğinde çok kullanılan Uşşak. ve Hüseyini,baştta olmak üzere makamlar hakkında kısaca bilgi, bu makamlardaki kolay ve basit ezgilerden başlamak üzere diğer makamlarla da ilgili ezgilerin öğretilmesi; Basit ezgilerle yaygın kullanılan makamlarla eş zamanlı olarak, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, ve 10 zamanlı usullerle yazılmış ezgilerin öğretilmesi; Okul-müzik eğitiminde kullanılabilecek ezgilerin öğretilmesi; Ezgileri toplu çalabilme becerilerinin kazandırılması; Bağlamada orta ve st tel kullanımının öğretilmesi.

Gitar: Gitarın genel özellikleri, gitarla doğru oturuş ve tutuş pozisyonu alma, gitarın akordunu ve basit arpejleri yapma. Küçük lekli ezgileri alma. Okul şarkılarını solo olarak alma. I. pozisyondaki temel akorlar, okul şarkılarına akorla eşlik etme.

Soprano Blokflüt: algının tanıtımı, yapılışı ve aile içindeki konumu, ses alanı ve olanakları. Okul müzik eğitiminde kullanılma nedenleri, tutuş, üfleme ve ses üretme teknikleri. Küçük lekli ezgileri alma. Şarkı, türkü, marş ve çeşitli eğitim müziklerinde uygulamalı alışma.

Mandolin: Mandolinin tanıtımı, okul müziğindeki yeri, ses alanı ve olanakları, tutuş, tremolo tekniği, okul müziğine ilişkin şarkı dağarcığı üzerinde kolaydan zora çalma teknikleri, mandolinin solistik kullanımı.

EK 3: Müzik Öğretmenliği Lisans Programı Ders Tanımları

MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS PROGRAMI DERS TANIMLARI

Piyano I. II. III. IV. V. VI.

(2-0) 2

Piyano eğitimi ve öğretimi, müzik öğretmenliği programının temelini oluşturur. Aşamalı olarak, teklik alıştırma ve etüdüler, Türk ve dünya bestecilerinin eserlerinden örnekleri, eğitim müziği örnekleri, piyano literatürü ile okul müzik eğitiminde öğrenme-öğretme tekniklerini kapsar.

Bireysel Çalgı Eğitimi I. II. III. IV. V. VI. VII. VIII.

(2-0)

2

Öğrenci, beden yapısına uygun yayla, nefesli, mızraplı-telli (uluslararası ses standartlarına uyumlu) çalgılardan birini ya da sesinin yeterliliğine göre Şan dersini seçer. Bu seçim, bölüm öğretim elemanlarının ortaklaşa karar ve yardımlarıyla yapılır. Ders, aşamalı olarak teknik alıştırma ve etüdüleri, Türk ve Dünya bestecilerinin eserlerinden örnekleri bireysel gelişmeye uygun olarak çalgıya özgü literatür ile okul müzik eğitiminde öğrenme-öğretme tekniklerini kapsar.

Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimi I. II. III.

(4-2) 5

Bu ders, müzikte kuramsal bilgileri, işitme eğitimi ve müzik biçimlerini kapsar. Ders öğretim elemanları bu içeriğin haftalık ders saatindeki yoğunluğunu belirlerler. Ders, Türk ve Batı Müziğinde armoni-kontrpuan, müzikte süslü, üslup ve tür, çeşitli yapıları ve eğitim-okul müziği örneklerini inceleme, analiz, araştırma tek ve çok ses algılama, ritmik yapıları tanıma, nota çözümleme (deşifre) okuma ve yazma, müzik öğretme tekniklerini kapsar.

Bireysel Ses Eğitimi I. II.

(2-0) 2

Bu ders, Türkçe'yi doğru kullanma, nefes teknikleri ve uygulama, sesini tanıma ve doğru-etkili kullanma, ses eğitimi tekniklerine uygun olarak halk türkülerini, okul şarkılarını, Türk ve Dünya ses müziğinden değişik eserlerin seslendirilmesini kapsar.

Okul Çalgıları I. II. III.

(2-0) 2

Bu derste öğrenciler, piyano ve bireysel çalgılarının dışında Blok Flüt, Orff çalgıları, mandolin, Gitar gibi çalgılardan birini seçerler. Bu ders, okul çalgılarının eğitimde nasıl kullanılacağını, teknik özelliklerini, okul müziği doğasının uygulanmasını çalgı literatürü ile öğrenme-öğretme tekniklerini kapsar.

Elektronik Org Eğitimi

(2-0) 2

Bu ders, elektronik orgların türleri, ritmik yapı ve ses özellikleriyle eğitim (okul) müziğinde kullanım teknikleri, Türk ve Dünya müziğinde kullanılabilirliği ile Literatürünü, öğrenme-öğretme yöntemlerini kapsar.

Okul Bando

(2-0) 2

Bu ders, okul bando topluluklarının hangi çalgılardan oluştuğu, organizasyonun nasıl yapıldığı, okul bando müziği örnekleri konusunu kapsar.

Toplu Ses Eğitimi I. II.

(1-2) 2

Bu ders, nefes ve yumuşama çalışmalarını, konuşma alıştırmalarını, toplu şarkı söyleme tekniklerini, tek ve çok sesli şarkı, türkü ve okul müziği örnekleri ile toplu ses eğitimi ilke ve yöntemlerini kapsar.

Türk Halk Müziği

(2-0) 2

Bu ders, Türk Halk Müziğinin özelliği, tarihsel gelişimi, kuramsal temelleri ve çalgılarının tanıtımı ile değişik örnekleri ve okul müziğinde kullanılabilirliği konularını kapsar.

Türk Sanat Müziği

(2-0) 2

Bu ders, Türk Sanat Müziğinin özelliği, tarihsel gelişimi, kuramsal temelleri ve çalgılarının tanıtımı ile değişik örnekleri ve okul müziğindeki yeri konularını kapsar.

- Güncel/Popüler Müzik** (2-0) 2
Türkiye ve dünyada güncel / popüler müzik akımları, türleri ve özellikleri, çeşitli örnekler, okul müziğinde kullanılabilirliği ve literatürünü kapsar.
- Müzik Tarihi** (2-0) 2
Bu ders, müziğin doğuşundan günümüze kadar Türkiye ve dünyadaki tarihsel gelişimi, dönemleri, akımları ile Dünya ve Türk Müziğinden çeşitli eserleri dinleme, araştırma ve inceleme konularını kapsar.
- Koro I. II. III.** (1-2) 2
Bu ders, konuşma, ses ve soluk çalışmaları, çeşitli çağ ve üsluplardan seçilmiş tek ve çok sesli şarkılar, kanonlar, türküler ve okul müziği doğası ile koro literatürü ve koro eğitimi yöntem ve tekniklerini kapsar.
- Orkestra/Oda Müziği I. II. III.** (2-2) 3
Bu derste öğrenciler, özel alan çalgılarına göre orkestra ya da oda müziğini alırlar. Ders, toplu çalma teknikleri ile alıştırma, değişik dönem ve üsluplarda Türk ve Dünya müziğinden eserleri çalma, okul müziği örneklerini seslendirme, orkestra/oda müziği literatürü ile birlikte müzik yapma yöntem ve tekniklerini kapsar.
- Eşlik (Korepetisyon)** (1+0) 1
Bu ders, piyano ve diğer çalgılar için okul müziğindeki çeşitli ses ve çalgı eserlerine yazılmış eşlik müziklerini çalma ya da doğaçlama eşlik çalışmalarını kapsar.
- Eğitim Müziği Besteleme** (2-2) 3
Bu ders, müziksel yaratıcılığın ve Türk Okul Müziği doğasının geliştirilmesi amacıyla, ses ve çalgı için yeni eserler üretme, tonal ve modal besteleme yöntemleri ile tek sesli okul müziklerini çok seslendirme konularını kapsar.
- Oyun, Dans ve Müzik** (2-0) 2
Bu ders, Türk Halk Danslarının ritmik devinimleri ile müzikli çocuk oyunları ve diğer dünya ülkelerindeki dans örneklerinin incelenmesi, araştırılması ve geliştirilmesi konularındaki çalışmalarını kapsar.
- Bilgisayar** (2-2) 3
Temel klavye becerileri; kelime işlem (word processing), grafik, elektronik tablo (spreadsheets), veri tabanı (data base) programlarıyla çalışma; ilköğretim eğitim programı çerçevesinde basit programlama uygulamaları; eğitim yazılımlarının (software) gözden geçirilmesi; sınıfta bilgisayarla çalışma.